

2015

GRUPA KAPITAŁOWA
FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

SKONSOLIDOWANY Rachunek zysków i strat	6
SKONSOLIDOWANE Sprawozdanie z całkowitych dochodów	7
SKONSOLIDOWANE Sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
SKONSOLIDOWANE Sprawozdanie z sytuacji finansowej	9
SKONSOLIDOWANE sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
SKONSOLIDOWANE Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	12
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	13
1. Informacje ogólne	13
2. Skład Grupy	13
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	14
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	14
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	14
5.1. Profesjonalny osąd	14
5.2. Niepewność szacunków i założeń	14
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
6.1. Oświadczenie o zgodności	15
6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	16
7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	16
8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	16
9. Korekta błędu	18
10. Istotne zasady rachunkowości	27
10.1. Zasady konsolidacji	27
10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach	27
10.3. Wycena do wartości godziwej	28
10.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	29
10.5. Rzeczowe aktywa trwale	29
10.5.1. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	30
10.6. Nieruchomości inwestycyjne	31
10.7. Wartości niematerialne	31
10.8. Leasing	32
10.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	32
10.10. Koszty finansowania zewnętrznego	33
10.11. Aktywa finansowe	33
10.12. Utrata wartości aktywów finansowych	35
10.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	35
10.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	35
10.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	35
10.13. Wbudowane instrumenty pochodne	36
10.14. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	36
10.15. Zapasy	36
10.16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	37
10.17. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	37
10.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	37
10.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	37
10.20. Rezerwy	38
10.21. Świadczenia pracownicze	38
10.22. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	38

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

10.23. Przychody	39
10.23.1. Sprzedaż towarów i produktów	39
10.23.2. Świadczenie usług	39
10.23.3. Odsetki	39
10.23.4. Dywidendy	39
10.23.5. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)	40
10.23.6. Dotacje rządowe	40
10.24. Podatki	40
10.24.1. Podatek bieżący	40
10.24.2. Podatek odroczony	40
10.24.3. Podatek od towarów i usług	41
10.25. Zysk netto na akcję	41
11. Segmenty operacyjne	41
12. Przychody i koszty	45
12.1. Przychody ze sprzedaży	45
12.2. Pozostałe przychody operacyjne	46
12.3. Pozostałe koszty operacyjne	46
12.4. Przychody finansowe	47
12.5. Koszty finansowe	47
12.6. Koszty według rodzajów	47
12.7. Koszty amortyzacji, odpisów aktualizujących, różnic kursowych ujęte w zysku lub stracie	48
12.8. Koszty świadczeń pracowniczych	48
13. Składniki innych całkowitych dochodów	48
14. Podatek dochodowy	49
14.1. Obciążenie podatkowe	49
14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	49
14.3. Odroczony podatek dochodowy	50
15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	50
16. Zysk przypadający na jedną akcję	51
17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	51
Rzeczowe aktywa trwałe	52
18. 52	
18.1. Leasing	55
18.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	56
19. Nieruchomości inwestycyjne	59
20. Wartości niematerialne	59
21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności	60
22. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	60
22.1. Należności długoterminowe	61
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	62
22.2. 62	
23. Zapasy	63
24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	63
24.1. Należności handlowe	63
24.2. Należności z tytułu kontraktów	64
24.3. Pozostałe należności	65
24.4. Struktura walutowa należności krótkoterminowych	65

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

25. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	65
26. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	66
27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	66
28. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.....	66
29. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe.....	67
29.1. Kapitał zakładowy.....	67
29.1.1. Prawa akcjonariuszy	67
29.1.2. Znaczący akcjonariusze.....	67
29.2. Kapitał zapasowy	68
29.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej.....	68
29.4. Niepodzielony zysk/(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	68
30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	68
31. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych.....	73
31.1. Zmian stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych z tytułu świadczeń pracowniczych	74
32. Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	74
32.1. Zmiany stanu pozostałych rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych.....	74
32.2. Rezerwa na naprawy gwarancyjne	75
32.3. Rezerwy na prowizje.....	75
33. Zobowiązania długoterminowe	75
34. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	75
34.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu kontraktów oraz pozostałe zobowiązania	75
34.2. Inne rozliczenia międzyokresowe	76
35. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	77
36. Zobowiązania inwestycyjne	77
37. Zobowiązania warunkowe.....	77
37.1. Sprawy sądowe	81
37.2. Rozliczenia podatkowe	81
38. Informacje o podmiotach powiązanych.....	81
38.1. Jednostka dominująca całej Grupy.....	82
38.2. Jednostka stowarzyszona	82
38.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi.....	82
38.4. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej.....	82
38.5. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu.....	82
38.6. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy.....	82
38.6.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy	82
38.6.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	83
39. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	83
40. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	83
40.1. Ryzyko stopy procentowej.....	83
40.2. Ryzyko walutowe.....	84
40.3. Ryzyko cen materiałów.....	84
40.4. Ryzyko kredytowe	84
40.5. Ryzyko związane z płynnością	84
41. Instrumenty finansowe	85
41.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	86
41.2. Analiza wrażliwości.....	88

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

41.3. Ryzyko stopy procentowej.....	94
42. Zarządzanie kapitałem.....	94
43. Test na utratę wartości.....	95
44. Struktura zatrudnienia	97
45. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	97

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015

	Nota	rok zakończony 31 grudnia 2015	rok zakończony 31 grudnia 2014 (przekształcone)
A. Przychody ze sprzedaży	12.1	92 979	90 526
1. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług		92 112	88 994
2. Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		867	1 532
B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	12.6	68 944	67 670
1. Koszt wytworzenia sprzedanych wyrobów i usług		68 359	66 401
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		585	1 269
C. Zysk (strata) brutto na sprzedaży		24 035	22 856
1. Pozostałe przychody operacyjne	12.2	985	1 010
2. Koszty sprzedaży	12.6	2 290	2 899
3. Koszty ogólnego zarządu	12.6	16 373	17 380
4. Pozostałe koszty operacyjne	12.3	597	1 283
D. Zysk (strata) na działalności operacyjnej		5 760	2 304
1. Przychody finansowe	12.4	738	547
2. Koszty finansowe	12.5	1 968	2 274
3. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych zgodnie z metodą praw własności		-90	48
E. Zysk (strata) przed opodatkowaniem		4 440	625
Podatek dochodowy	14	690	217
F. Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	16	3 750	408
G. Działalność zaniechana		0	0
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		0	0
Zysk (strata) netto		3 750	408
Zysk przypadająca na:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		3 750	408
Udziały niekontrolujące		0	0
Zysk na jedną akcję:			
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	0,87	0,09
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	0,87	0,09

Podpisy Członków Zarządu

21.03.2016 r. E. Longin Wons Prezes Zarządu

21.03.2016 r. Maciej Michalik Wiceprezes Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21.03.2016 r. Urszula Niedźwiedz Główny Księgowy

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015

	Nota	rok zakończony 31.12.2015	rok zakończony 31.12.2014 (przekształcone)
A. Zysk (strata) netto		3 750	408
Inne całkowite dochody:			
Składniki które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:			
zyski (straty) aktuarialne		-266	-330
podatek odroczone od zysków (strat) aktuarialnych		50	63
Suma		-216	-267
Składniki które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:			
różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		15	-35
B. Inne całkowite dochody netto	13	-201	-302
C. Całkowite dochody ogółem		3 549	106

Podpisy Członków Zarządu

21.03.2016 r. E. Longin Wons Prezes Zarządu

21.03.2016 r. Maciej Michalik Wiceprezes Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21.03.2016 r. Urszula Niedźwiedz Główny Księgowy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2015

	Nota	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)	01.01.2014 (przekształcone)
A k t y w a				
A. Aktywa trwałe		99 615	95 254	78 852
1. Rzeczowe aktywa trwałe	18	97 079	92 788	76 464
2. Wartości niematerialne	20	1 813	1 867	1 856
3. Nieruchomości inwestycyjne	19	132	137	142
4. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych/wspólnych przedsiębiorstwach wycenianych metodą praw własności.	21	0	77	64
5. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	22	326	326	326
6. Należności długoterminowe	22.1	236	59	0
7. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		0	0	0
8. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22.2	29	0	0
B. Aktywa obrotowe		77 279	74 776	93 675
1. Zapasy	23	12 900	12 164	12 630
2. Należności handlowe	24.1	13 892	23 102	26 039
3. Należności z tytułu kontraktów	24.2	45 468	29 043	47 620
4. Pozostałe należności	24.3	2 989	6 492	5 203
5. Należności z tytułu podatku dochodowego		0	667	151
6. Pozostałe aktywa finansowe		0	0	197
7. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	26	221	625	396
8. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27	1 809	2 683	1 439
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28	0	0	143
A k t y w a r a z e m		176 894	170 030	172 670

Podpisy Członków Zarządu

21.03.2016 r. E. Longin Wons Prezes Zarządu

21.03.2016 r. Maciej Michalik Wiceprezes Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21.03.2016 r. Urszula Niedźwiedz Główny Księgowy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2015

P a s y w a	Nota	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)	01.01.2014 (przekształcone)
A. Kapitał własny		92 681	89 594	90 186
1. Kapitał zakładowy	29.1	43 187	43 187	43 187
2. Kapitał zapasowy	29.2	35 046	33 967	32 306
3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	29.3	13 034	13 034	13 034
4. Zyski/straty aktuarialne		-1 012	-796	-529
5. Zyski zatrzymane/ niepokryte straty		-1 289	-156	967
6. Zysk (strata) netto		3 750	408	1 236
7. Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-35	-50	-15
B. Zobowiązania długoterminowe		33 615	21 102	18 115
1. Kredyty i pożyczki	30	10 907	0	393
2. Zobowiązania finansowe		8 513	7 840	4 831
3. Inne zobowiązania długoterminowe	33	321	0	0
4. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14.3	4 248	3 671	3 749
5. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	31.1	8 076	7 904	7 317
6. Inne rozliczenia międzyokresowe	34.2	1 550	1 687	1 825
C. Zobowiązania krótkoterminowe		50 598	59 334	64 369
1. Kredyty i pożyczki	30	15 371	20 454	19 362
2. Zobowiązania finansowe		2 868	3 125	3 101
3. Zobowiązania handlowe	34.1	13 511	14 799	12 256
4. Zaliczki z tytułu kontraktów	34.1	8 242	7 936	19 017
5. Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów	34.1	538	1 815	601
6. Zobowiązania pozostałe	34.1	6 576	7 562	6 032
7. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		0	0	0
8. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	31.1	1 835	1 957	1 930
9. Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	32.1	1 519	1 548	1 932
10. Inne rozliczenia międzyokresowe	34.2	138	138	138
P a s y w a r a z e m		176 894	170 030	172 670

Podpisy Członków Zarządu

21.03.2016 r. E. Longin Wons Prezes Zarządu

21.03.2016 r. Maciej Michalik Wiceprezes Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21.03.2016 r. Urszula Niedźwiedz Główny Księgowy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015

	Nota	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia			
I. Zysk / Strata brutto		4 440	625
II. Korekty razem		2 736	19 948
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności		90	-48
1. Amortyzacja		7 533	6 722
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych		-82	345
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		1 409	1 190
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		-123	-122
5. Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych	35	-381	45
6. Zwiększenie/zmniejszenie stanu zapasów		-736	466
7. Zwiększenie/zmniejszenie stanu należności		-3 889	20 212
8. Zwiększenie/zmniejszenie stanu zobowiązań (z wyjątkiem kredytów i pożyczek)	35	-2 007	-7 517
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		375	-367
10. Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony		667	-795
11. Pozostałe		-120	-183
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		7 176	20 573
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej			
I. Wpływy		3 431	6 020
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		3 431	6 018
2. Odsetki i dywidendy			2
II. Wydatki		11 625	17 741
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		11 625	17 741
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-8 194	-11 721
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej			
I. Wpływy		6 217	11 246
1. Kredyty i pożyczki		6 217	11 246
II. Wydatki		6 048	18 858
1. Dywidendy wypłacone		432	648
2. Spłaty kredytów i pożyczek		393	10 547
3. Odsetki		1 409	1 148
4. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		3 784	6 515
5. Pozostałe wydatki		30	
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		169	-7 612

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

D. Przepływy pieniężne netto, razem		-849	1 240
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych		-874	1 046
- w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych od walut obcych		-25	-194
F. Środki pieniężne na początek okresu	27	2 683	1 636
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D)	27	1 809	2 682

Podpisy Członków Zarządu

21.03.2016 r. E. Longin Wons Prezes Zarządu

21.03.2016 r. Maciej Michalik Wiceprezes Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21.03.2016 r. Urszula Niedźwiedz Główny Księgowy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku	Kapitał zakładowy	Kapitały zapasowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski/straty aktuarialne	Zyski zatrzymane/niepokryte straty	Zysk/ (strata) netto	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał własny ogółem
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2015 r.	43 187	33 967	13 034	-796	252		-50	89 594
<i>Zysk (strata) netto za okres</i>						3 750		3 750
<i>Inne całkowite dochody za okres</i>				-216			15	-201
Całkowity dochód za okres				-216		3 750	15	3 549
podział zysku/ zasilenie funduszu socjalnego					-30			-30
podział zysku/ wypłata dywidendy					-432			-432
podział zysku/przeniesienie na kapitał zapasowy		1 079			-1 079			0
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2015 r.	43 187	35 046	13 034	-1 012	-1 289	3 750	-35	92 681
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2014 r. - (zatwierdzone)	43 187	32 306	13 034	-529	2 624	0	-15	90 607
korekta błędu					-421			-421
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2014 r. (przekształcone)	43 187	32 306	13 034	-529	2 203	0	-15	90 186
<i>Zysk (strata) netto za okres</i>						408		408
<i>Inne całkowite dochody za okres</i>				-267			-35	-302
Całkowity dochód za okres				-267		408	-35	106
podział zysku/zasilenie funduszu socjalnego					-50			-50
podział zysku/wypłata dywidendy					-648			-648
pokrycie straty/przeniesienie z kapitału zapasowego		-3			3			0
podział zysku/przeniesienie na kapitał zapasowy		1 664			-1 664			0
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2014 r. (przekształcone)	43 187	33 967	13 034	-796	-156	408	-50	89 594

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Fabryka Obrabiarek „RAFAMET” S.A. („Grupa”, „Grupa RAFAMET”) składa się ze spółki Fabryka Obrabiarek „RAFAMET” S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „RAFAMET S.A.”, „Emitent”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku. Ze względu na wprowadzoną retrospektywnie korektę błędów i zmianę prezentacji pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz Nota 9) prezentowany jest również bilans otwarcia najwcześniejszego prezentowanego okresu, tj. na dzień 01.01.2014 roku.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS0000069588.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271577318.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- Produkcja obrabiarek i narzędzi mechanicznych
- Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji obrabiarek i narzędzi mechanicznych do obróbki metalu,
- Obróbka mechaniczna elementów metalowych,
- Produkcja i sprzedaż odlewów żeliwnych i modeli odlewniczych,
- Świadczenie usług przemysłowych.

Podmiotem bezpośrednio dominującym spółki Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A. jest Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Podmiotem dominującym całej Grupy jest Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

2. Skład Grupy

W skład Grupy kapitałowej wchodzi Fabryka Obrabiarek „RAFAMET” S.A. oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale	
			31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Zespół Odlewni „RAFAMET” sp. z o.o.	Kuźnia Raciborska, ul. Staszica 1	Produkcja i sprzedaż odlewów żeliwnych i modeli odlewniczych, usługi w zakresie obróbki	100%	100%
„RAFAMET-TRADING” sp. z o.o.	Kuźnia Raciborska, ul. Staszica 1	Usługi przemysłowe, serwis pogwarancyjny, usługi projektowo-konstrukcyjne	100%	100%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

W ciągu okresu sprawozdawczego skład Grupy nie zmienił się.

Po dniu bilansowym tj. w dniu 7.03.2016 r. został podpisany Akt założycielski spółki POREBA 1798 Machine Tools - Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. 100% udziałów w spółce zostało objętych w RAFAMET S.A. Przedmiotem działalności spółki będzie sprzedaż obrabiarek.

RAFAMET S.A. posiada 50% udziałów w firmie OOO „Stanrus-RAFAMET” z siedzib w Moskwie. Spółka ta została powołana dla uczestnictwa w przetargach handlowych i pełni funkcje pośrednika handlowego na rynku m. in. rosyjskim. Inwestycja w spółce jest wyceniana metodą praw własności.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodził:

Prezes Zarządu - Emanuel Longin Wons
Wiceprezes Zarządu - Maciej Michalik

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej nie zmienił się.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 21 marca 2016 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

5.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów

Grupa dokonała oceny istnienia przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości składników aktywów analizując przesłanki pochodzące z wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji zgodnie z zapisami MSR 36. W wyniku przeprowadzonej oceny uznano, iż wystąpiły okoliczności, które powodowałyby konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości składników aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywów, który nie wykazał konieczności ujęcia odpisu aktualizującego wartość aktywów. Szczegóły testu wraz z analizą wrażliwości przedstawiono szerzej w nocie 42 dodatkowych not objaśniających.

Wycena rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 23.

Wycena rezerw na naprawy gwarancyjne oraz rozliczeń międzyokresowych biernych z tytułu premii oraz niewykorzystanych urlopów opiera się na szacunkach Zarządu. Kwoty utworzonych rezerw odzwierciedlają najbardziej właściwy szacunek wydatków pieniężnych niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Ujmowanie przychodów

Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji poniesionych kosztów do całości kosztów niezbędnych do wykonania kontraktu. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje aktualizacji szacunków budżetowych całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu realizacji projektów. Przewidywana całkowita strata na kontrakcie ujmowana jest jako koszty okresu, w którym została rozpoznana, zgodnie z MSR 11.

Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Grupy, kwota przychodu zostałaby zmniejszona o 4.154 tys. zł.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonała zmian okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości tj. nie krócej niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2015 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF różnią się od MSSF UE.

Grupa skorzystała z możliwości, występującej w przypadku stosowania MSSF UE, zastosowania KIMSF 21 dopiero od okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku, natomiast zmian do MSR 19 oraz Zmian wynikających z przeglądu MSSF - Cykl 2010-2012 od okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Jedna spółka zależna prowadzi swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określoną przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Skonsolidowane sprawozdanie

finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych tej jednostki wprowadzone w celu doprowadzenia jej sprawozdań finansowych do zgodności z MSSF.

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w PLN, które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej. Grupa stosuje metodę konsolidacji bezpośredniej i wybrała sposób rozliczania zysków lub strat z przeliczenia, który jest zgodny z tą metodą.

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 roku:

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2011-2013 obejmujące:
 - Zmiany do MSSF 3 *Połączenia przedsięwzięć*

Zmiany wyjaśniają, że nie tylko wspólne przedsięwzięcia, ale również wspólne ustalenia umowne pozostają poza zakresem MSSF 3. Wyjątek ten stosuje się jedynie do sporządzania sprawozdania finansowego wspólnego ustalenia umownego. Zmiana ta stosowana jest prospektywnie.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
 - Zmiany do MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej*

Zmiany wyjaśniają, że wyjątek dotyczący portfela inwestycyjnego ma zastosowanie nie tylko do aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, ale także do innych umów objętych MSR 39. Zmiany stosuje się prospektywnie.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
 - Zmiany do MSR 40 *Nieruchomości inwestycyjne*

Opis dodatkowych usług opisany w MSR 40 rozróżnia nieruchomości inwestycyjne od nieruchomości zajmowanych przez właściciela (to jest od rzeczowych aktywów trwałych). Zmiana stosowana jest prospektywnie i wyjaśnia, że to MSSF 3, a nie definicja dodatkowych usług zawarta w MSR 40, używany jest do określenia czy transakcja jest nabyciem aktywa czy też przedsięwzięcia.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
- KIMSF 21 *Oplaty publiczne*

Interpretacja wyjaśnia, że jednostka ujmuje zobowiązanie z tytułu opłaty publicznej w momencie, gdy nastąpi zdarzenie obligujące, czyli działanie, które wywołuje konieczność uiszczenia opłaty zgodnie z przepisami. W przypadku opłat należnych po przekroczeniu minimalnego progu, jednostka nie rozpoznaje zobowiązania do momentu, gdy zostanie osiągnięty ten próg. KIMSF 21 stosowany jest retrospektywnie.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 11 *Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności* (opublikowano dnia 6 maja 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 *Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji* (opublikowano dnia 12 maja 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie* MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 *Rolnictwo: rośliny produkcyjne* (opublikowano dnia 30 czerwca 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 27 *Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym* (opublikowano dnia 12 sierpnia 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014 (opublikowano dnia 25 września 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 *Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji* (opublikowano dnia 18 grudnia 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 1 *Ujawnienia* (opublikowano dnia 18 grudnia 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych* (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 *Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji* (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

9. Korekta błędów

W 2015 roku Grupa dokonała następujących korekt błędów oraz zmian prezentacyjnych:

1. Zmiana prezentacji poniesionych nakładów na prowadzone i zakończone prace rozwojowe.
Grupa dokonała zmiany prezentacyjnej nakładów na prowadzone prace rozwojowe, które były prezentowane jako składnik zapasów aż do momentu zakończenia prac oraz nakładów na zakończone prace rozwojowe, które były prezentowane w ramach rozliczeń międzyokresowych czynnych. Zgodnie z MSR 38, prowadzone i zakończone prace rozwojowe powinny zostać skapitalizowane i ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik wartości niematerialnych.
2. Zmiana prezentacji zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego w związku z niedotrzymaniem warunków umowy kredytowej na dzień 31.12.2014 roku.
W związku z naruszeniem przez jednostkę dominującą warunków umowy kredytu inwestycyjnego (nie spełnione wskaźniki bankowe), zgodnie z MSR 1 kredyt powinien zostać zaprezentowany jako zobowiązanie krótkoterminowe pomimo faktu, iż po dniu bilansowym tj. w styczniu 2015 roku Spółka zawarła z bankiem aneks do umowy kredytowej, który zawierał odstąpienie od weryfikacji kowenantu. W związku z powyższym kredyt inwestycyjny został zreklasyfikowany do krótkoterminowych zobowiązań z tytułu kredytów.
3. Korekta wyceny rozliczenia międzyokresowego z tytułu niewykorzystanych urlopów
Grupa dokonała korekty błędu związanej z kalkulacją rozliczenia międzyokresowego z tytułu niewykorzystanych urlopów przez pracowników. Błąd wynikał z faktu braku uwzględnienia w przez Spółkę w kalkulacji dodatkowych kosztów pracodawcy (składki ZUS) przypadających na wynagrodzenie urlopowe oraz z faktu pomniejszenia na poprzedni dzień bilansowy kwoty rezerw o wartość wypłaconego świadczenia urlopowego na początku kolejnego okresu sprawozdawczego. Dodatkowo ujęto korektę błędu związaną z brakiem ujęcia rozliczenia międzyokresowego z tytułu niewykorzystanych urlopów przez jednostkę zależną.
4. Korekta momentu rozpoznania przychodu ze sprzedaży z tytułu realizowanych kontraktów
Grupa w bieżącym okresie dokonała korekty błędu w związku z wyceną realizowanych kontraktów. Dotychczas przychód wynikający z umowy był rozpoznawany w pełnej wysokości w momencie zakończenia produkcji maszyny i odbioru technicznego dokonanego przez klienta, natomiast Grupa tworzyła rezerwę na przewidywane koszty montażu maszyny stanowiącego element realizowanego kontraktu. Powyższe ujęcie skutkowało rozpoznaniem pełnej marży na kontrakcie przed faktycznym jego wykonaniem. Zgodnie ze stosowaną przez jednostkę dominującą metodą rozliczania kontraktów opartą na MSR 11, przychód z realizowanego kontraktu powinien być ujmowany w oparciu o stopień zaawansowania prac, który określany jest przez jednostkę dominującą jako udział kosztów poniesionych do ogółu kosztów wykonania kontraktu, co powoduje iż przychody ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody w okresie, w którym zostały wykonane odpowiednie prace wynikające z zawartego kontraktu. Korekta błędu spowodowała wycofanie ujętego zbyt wcześnie przychodu oraz rezerwy na kosztu montażu. Natomiast nadwyżka przychodu zafakturowanego nad przychodem określonym w oparciu o dokonaną wycenę została zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji jako „Zobowiązanie z tytułu kontraktu”
5. Korekta prezentacji aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Grupa dokonała zmiany prezentacyjnej podatku odroczonego ujmowanego dotychczas rozłącznie na prezentację per saldo. Korekta wynika z zapisów MSR 12 mówiących, że kompensuje się ze sobą aktywa i rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego gdy dotyczą tego samego podatnika, który posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat, oraz gdy podatek dochodowy jest nałożony przez tę samą władzę podatkową. W związku z tym Grupa prezentuje skompensowane aktywo i rezerwę z tytułu podatku odroczonego.

Wpływ powyższych korekt na dane porównywalne został zaprezentowany w poniższych tabelach.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	31.12.2014 (zatwierdzone)	1a. Korekta prezentacyjna ujęcia niezakończonych prac rozwojowych	1b. Korekta prezentacyjna ujęcia zakończonych prac rozwojowych	2. Korekta prezentacyjna kredytu inwestycyjnego	3. Doszacowanie rozliczenia międzyokresowego z tytułu niewykorzystanych urlopów	4. Korekta rozpoznania przychodu z tytułu realizowanych kontraktów	5. Korekta prezentacji aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2014 (przekształcone)
A k t y w a								
A. Aktywa trwałe	99 038	319	109	0	97	116	-4 425	95 254
1. Rzeczowe aktywa trwałe	92 788							92 788
2. Wartości niematerialne	957	319	591					1 867
3. Nieruchomości inwestycyjne	137							137
4. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych/ wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności.	77							77
5. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	326							326
6. Należności długoterminowe	59							59
7. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 212				97	116	-4 425	0
8. Pozostałe aktywa trwałe	482		-482					0
B. Aktywa obrotowe	75 204	-319	-109	0	0	0	0	74 776
1. Zapasy	12 483	-319						12 164
2. Należności handlowe	23 102							23 102
3. Należności z tytułu kontraktów	29 043							29 043
4. Pozostałe należności	6 492							6 492
5. Należności z tytułu podatku dochodowego	667							667
6. Rozliczenia międzyokresowe	734		-109					625
7. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 683							2 683
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży								0
A k t y w a r a z e m	174 242	0	0	0	97	116	-4 425	170 030

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

P a s y w a								
A. Kapitał własny	90 507	0	0	0	-418	-495	0	89 594
1. Kapitał zakładowy	43 187							43 187
2. Kapitał zapasowy	33 967							33 967
3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	13 034							13 034
5. Zyski/straty aktuarialne	-796							-796
6. Zyski zatrzymane	265				-209	-212		-156
7. Zysk (strata) netto	900				-209	-283		408
8. Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-50							-50
B. Zobowiązania długoterminowe	36 773	0	0	-11 246	0	0	-4 425	21 102
1. Kredyty i pożyczki	11 246			-11 246				0
2. Zobowiązania finansowe	7 840							7 840
3. Inne zobowiązania długoterminowe								0
4. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	8 096						-4 425	3 671
5. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	7 904							7 904
6. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 687							1 687
C. Zobowiązania krótkoterminowe	46 962	0	0	11 246	515	611	0	59 334
1. Kredyty i pożyczki	9 208			11 246				20 454
2. Zobowiązania finansowe	3 125							3 125
3. Zobowiązania handlowe	14 799							14 799
4. Zaliczki z tytułu kontraktów	7 936							7 936
5. Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów	0					1 815		1 815
6. Zobowiązania pozostałe	7 562							7 562
7. Zobowiązania z tytułu podatku								0

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

dochodowego								
8. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	1 442				515			1 957
9. Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	2 752					-1 204		1 548
10. Inne rozliczenia międzyokresowe	138							138
Pasywa razem	174 242	0	0	0	97	116	-4 425	170 030

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	01.01.2014 (zatwierdzone)	1a. Korekta prezentacyjna ujęcia niezakończonych prac rozwojowych	1b. Korekta prezentacyjna ujęcia zakończonych prac rozwojowych	2. Korekta prezentacyjna kredytu inwestycyjnego	3. Doszacowanie rozliczenia międzyokresowego z tytułu niewykorzystanych urlopów	4. Korekta rozpoznania przychodu z tytułu realizowanych kontraktów	5. Korekta prezentacji aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	01.01.2014 (przekształcone)
A k t y w a								
A. Aktywa trwałe	82 304	0	232	0	49	49	-3 782	78 852
1. Rzeczowe aktywa trwałe	76 464							76 464
2. Wartości niematerialne	1 391		465					1 856
3. Nieruchomości inwestycyjne	142							142
4. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych/ wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności.	64							64
5. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	326							326
6. Należności długoterminowe	-							0
7. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 684				49	49	-3 782	0
8. Pozostałe aktywa trwałe	233		-233					0
B. Aktywa obrotowe	93 907	0	-232	0	0	0	0	93 675
1. Zapasy	12 630							12 630

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

2. Należności handlowe	26 039							26 039
3. Należności z tytułu kontraktów	47 620							47 620
4. Pozostałe należności	5 203							5 203
5. Należności z tytułu podatku dochodowego	151							151
6. Pozostałe aktywa finansowe	197							197
7. Rozliczenia międzyokresowe	628		-232					396
8. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 439							1 439
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	143							143
A k t y w a r a z e m	176 354	0	0	0	49	49	-3 782	172 670
P a s y w a								
A. Kapitał własny	90 607	0	0	0	-209	-212	0	90 186
1. Kapitał zakładowy	43 187							43 187
2. Kapitał zapasowy	32 306							32 306
3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	13 034							13 034
5. Zyski/straty aktuarialne	-529							-529
6. Zyski zatrzymane	967							967
7. Zysk (strata) netto	1 657				-209	-212		1 236
8. Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-15							-15
B. Zobowiązania długoterminowe	21 897	0	0	0	0	0	-3 782	18 115
1. Kredyty i pożyczki	393							393
2. Zobowiązania finansowe	4 831							4 831
3. Inne zobowiązania długoterminowe								
4. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7 531						-3 782	3 749
5. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	7 317							7 317
6. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 825							1 825

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

C. Zobowiązania krótkoterminowe	63 850	0	0	0	258	261	0	64 369
1. Kredyty i pożyczki	19 362							19 362
2. Zobowiązania finansowe	3 101							3 101
3. Zobowiązania handlowe	12 256							12 256
4. Zaliczki z tytułu kontraktów	19 017							19 017
5. Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	0					601		601
6. Zobowiązania pozostałe	6 032							6 032
7. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego								0
8. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	1 672				258			1 930
9. Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	2 272					-340		1 932
10. Inne rozliczenia międzyokresowe	138							138
P a s y w a r a z e m	176 354	0	0	0	49	49	-3 782	172 670

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku	<i>rok zakończony 31.12.2014 (zatwierdzone)</i>	4. Doszacowanie rezerwy na niewykorzystane urlopy	5. Korekta rozpoznania przychodu z tytułu kontraktów DT	<i>rok zakończony 31.12.2014 (przekształcone)</i>
A. Przychody ze sprzedaży	91 740	0	-1 214	90 526
1. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług	90 208		-1 214	88 994
2. Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	1 532			1 532
B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	68 534	0	-864	67 670
1. Koszt wytworzenia sprzedanych wyrobów i usług	67 265		-864	66 401
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1 269			1 269
C. Zysk (strata) brutto na sprzedaży	23 206	0	-350	22 856
1. Pozostałe przychody operacyjne	1 010			1 010
2. Koszty sprzedaży	2 899			2 899
3. Koszty ogólnego zarządu	17 122	258		17 380
4. Pozostałe koszty operacyjne	1 283			1 283
D. Zysk (strata) na działalności operacyjnej	2 912	-258	-350	2 304
1. Przychody finansowe	547			547
2. Koszty finansowe	2 274			2 274
2. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych zgodnie z metodą praw własności	48			48
E. Zysk (strata) przed opodatkowaniem	1 233	-258	-350	625
Podatek dochodowy	333	-49	-67	217
F. Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	900	-209	-283	408
G. Działalność zaniechana				
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej				
Zysk (strata) netto	900	-209	-283	408

Wpływ zmian na zysk na akcję prezentuje poniższa tabela:

	<i>31 grudnia 2014</i>
Zysk na akcję przed korektą błędu	0,20
Zysk na akcję po korekcie błędu	0,09
Rozwodniony zysk na akcję przed korektą błędu	0,20
Rozwodniony zysk na akcję po korekcie błędu	0,09

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH	31.12.2014 (zatwierdzone)	1. Korekta prezentacyjna ujęcia niezakończonych prac rozwojowych	2. Korekta prezentacyjna ujęcia zakończonych prac rozwojowych	4. Doszacowanie rezerwy na niewykorzystane urlopy	5. Korekta rozpoznania przychodu z tytułu kontraktów DT	31.12.2014 (przekształcone)
A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia						
I. Zysk / Strata brutto	1 233			-258	-350	625
II. Korekty razem	18 895	319	126	258	350	19 948
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności	-48					-48
1. Amortyzacja	6 722					6 722
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	345					345
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 190					1 190
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	-122					-122
5. Zmiana stanu rezerw	651			258	-864	45
6. Zwiększenie/zmniejszenie stanu zapasów	147	319				466
7. Zwiększenie/zmniejszenie stanu należności	20 212					20 212
8. Zwiększenie/zmniejszenie stanu zobowiązań (z wyjątkiem kredytów i pożyczek)	-8 731				1 214	-7 517
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-493		126			-367
10. Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony	-795					-795
11. Pozostałe	-183					-183
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	20 128	319	126	0	0	20 573
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej						
I. Wpływy	6 020	0	0	0	0	6 020
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	6 018					6 018
2. Odsetki i dywidendy	2					2

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

II. Wydatki	17 296	319	126	0	0	17 741
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	17 296	319	126			17 741
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-11 276	-319	-126	0	0	-11 721
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej						
I. Wpływy	11 246	0	0	0	0	11 246
1. Kredyty i pożyczki	11 246					11 246
II. Wydatki	18 858	0	0	0	0	18 858
1. Dywidendy wypłacone	648					648
2. Spłaty kredytów i pożyczek	10 547					10 547
3. Odsetki	1 148					1 148
4. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	6 515					6 515
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-7 612	0	0	0	0	-7 612
						0
D. Przepływy pieniężne netto, razem	1 240	0	0	0	0	1 240
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	1 046					1 046
- w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych od walut obcych	-194					-194
F. Środki pieniężne na początek okresu	1 636					1 636
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D)	2 682					2 682

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe RAFAMET S.A. oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce, wtedy gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy spółka posiada mniej niż większość praw głosu w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny, czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Spółka analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momencie podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontrolom.

Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięć i jednostki dominującej jest jednakowy. Spółki stowarzyszone i Wspólne przedsięwzięcia stosują zasady rachunkowości zawarte w lokalnych standardach rachunkowości. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i

wspólnych przedsięwzięć dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub we wspólne przedsięwzięcie kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto w możliwych do zidentyfikowania aktywach i zobowiązaniach przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej lub we wspólnym przedsięwzięciu, ale nadal rozlicza go metodą praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

10.3. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny, jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

10.4. Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na każdy dzień bilansowy :

- a) pozycje pieniężne w walucie obcej wykazywane są przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu zakupu dewiz banku prowadzącego rachunek podstawowy w przypadku należności lub kursu sprzedaży banku w przypadku zobowiązań,
- b) niepieniężne pozycje bilansowe ewidencjonowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej wykazywane są przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- c) niepieniężne pozycje bilansowe ewidencjonowane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej, wykazywane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w czasie ustalania wartości godziwej.

Różnice kursowe powstające z tytułu rozliczania pozycji pieniężnych lub z tytułu wykazywania pozycji pieniężnych w sprawozdaniu finansowym po kursach innych niż te, w których zostały po raz pierwszy ujęte w danym okresie, lub w których wykazywano je w poprzednich sprawozdaniach finansowych, ujmowane są jako przychód lub koszt w okresie, w którym powstają. W przychodach finansowych wykazywana jest nadwyżka zysków kursowych nad stratami kursowymi, a w kosztach finansowych nadwyżka strat kursowych nad zyskami kursowymi środków pieniężnych.

Zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od należności z tytułu dostaw i usług ujmowane są w przychodach ze sprzedaży a zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od zobowiązań z tytułu dostaw i usług w koszcie wytworzenia.

Jako kurs zamknięcia danej waluty stosowany dla celów wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych, Spółka przyjmuje kursy kupna i sprzedaży na dzień bilansowy stosowane i ogłoszone przez bank, z którego usług korzysta.

10.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części

składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Na każdy kolejny dzień bilansowy rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według kosztu zakładanego, ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>
Budynki i budowle	30 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	15 lat
Urządzenia biurowe	5 lat
Środki transportu	5 lat
Komputery	5 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od stycznia następnego roku. Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

10.5.1. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości:

wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Jeśli Grupa chce dokonać transakcji zbycia, w wyniku której utraciłaby kontrolę nad swoją jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży niezależnie od tego, czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji.

Jeżeli Grupa jest zobowiązana do realizacji planu sprzedaży, polegającego na sprzedaży inwestycji we wspólne przedsięwzięcie lub jednostkę stowarzyszoną lub części takiej inwestycji, inwestycję lub jej część przeznaczoną do sprzedaży klasyfikuje się jako przeznaczoną do sprzedaży po spełnieniu w/w kryteriów, a Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności do rozliczania części inwestycji sklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży. Pozostała część inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, niesklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, nadal jest rozliczana metodą praw własności. Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w chwili zbycia, jeżeli transakcja zbycia powoduje utratę znaczącego wpływu na jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

Po dokonaniu transakcji sprzedaży Grupa rozlicza zachowane udziały zgodnie z MSR 39, chyba że udziały te umożliwiają dalszą klasyfikację tego podmiotu jako jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia; w takim przypadku Grupa nadal stosuje metodę praw własności.

10.6. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

10.7. Wartości niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od stycznia następnego roku.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Dokumentacja</i>
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	5 lat	5 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy (5 lat) - metodą liniową.	5 lat metodą liniową	5 lat metodą liniową	5 lat metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są kalkulowane jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

10.8. Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Grupy podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu. Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

10.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy

nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.10. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstaje w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

10.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,

częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,

instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwie kryteria opisane powyżej.

10.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio/ poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży

wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.13. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia. W przypadku instrumentów wbudowanych nabytych w transakcji połączenia jednostek Grupa nie dokonuje ponownej oceny wbudowanych instrumentów pochodnych na dzień połączenia są one oceniane na dzień pierwotnego ujęcia w jednostce nabytej.

10.14. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń zabezpieczenia wartości godziwej, przepływów środków pieniężnych ani zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

10.15. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

Materiały	- w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”;
Produkty gotowe i produkty w toku	- koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego;
Towary	- w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

10.16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu. Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

10.17. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

10.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2015 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.21. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Grupa rozpoznaje następujące zmiany w zobowiązaniach netto z tytułu określonych świadczeń w ramach odpowiednio kosztu własnego sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży na **które składają się**:

- koszty zatrudnienia (w tym między innymi koszty bieżącego zatrudnienia, kosztów przeszłego zatrudnienia),
- odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń.

10.22. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/ udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne.

10.23. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Spółka stosuje zapisy MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” w odniesieniu do kontraktów handlowych związanych z podstawową działalnością operacyjną Spółki, których przedmiotem jest budowa obrabiarek zaawansowanych w wykonaniu w istotnym zakresie.

W przypadku, gdy wynik kontraktu może być wiarygodnie oszacowany, przychody i koszty są rozpoznawane w odniesieniu do stopnia zaawansowania realizacji kontraktu na dzień bilansowy. Stopień zaawansowania mierzony jest zwykle jako proporcja kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do całości szacowanych kosztów kontraktu według sporządzonych kalkulacji. W przypadku natomiast gdy stopień zaawansowania nie zakończonej usługi nie jest możliwy do ustalenia w sposób wiarygodny na dzień bilansowy, to przychód z wykonania usługi ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych od kosztów, których pokrycie przez zamawiającego w przyszłości jest prawdopodobne.

Koszty związane z kontraktem rozpoznawane są jako koszty okresu w jakim zostały poniesione.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, że koszty kontraktu przekroczą przychody, spodziewana strata na kontrakcie jest natychmiast rozpoznawana i ujmowana jako koszt.

Aktualizacji kosztów i przychodów na kontrakcie dokonuje się zawsze w przypadku istotnych zmian finansowych realizacji kontraktu, ale nie rzadziej niż raz na kwartał.

Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji kontraktu, po odliczeniu przychodów które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Prawidłowość przyjętej metody ustalania stopnia zaawansowania wykonania usługi oraz przewidywanych całkowitych kosztów i przychodów z realizacji usługi jest weryfikowana przez Spółkę najpóźniej na dzień bilansowy. Ewentualne korekty wynikające z weryfikacji wpłyną na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym ich dokonano.

10.23.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.23.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

10.23.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.23.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.23.5. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

10.23.6. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.24. Podatki

10.24.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.24.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej

prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.24.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

10.25. Zysk netto na akcje

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Nie występują rozważające potencjalne akcje zwykłe.

11. Segmenty operacyjne

Segment operacyjny działalności jest to dający się wyodrębnić obszar działalności gospodarczej Grupy zajmujący się produkcją wyrobów lub świadczeniem usług (segment branżowy) lub działający w określonym środowisku ekonomicznym (segment geograficzny), z działalnością którego jest związane ryzyko charakterystyczne dla danego obszaru działalności Grupy.

Podstawowy wzór podziału sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych, a uzupełniający na segmentach geograficznych. Organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem odbywają się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa prowadzi działalność w następujących segmentach:

- produkcja obrabiarek
- odlewów
- modeli
- części i zespoły do maszyn
- remonty
- pozostałe usługi

Segmenty produkcji obrabiarek, części i zespoły maszyn, remonty są przyporządkowane do spółki Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A., natomiast segment odlewy oraz modele do spółki Zespół Odlewni „Rafamet” sp. z o.o. Segment pozostałe usługi jest przyporządkowany do spółek Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A., Zespół Odlewni „Rafamet” sp. z o.o. oraz „RAFAMET-TRADING” sp. z o. o.

Uzupełniającym segmentem sprawozdawczym jest segment geograficzny określony na podstawie lokalizacji rynków zbytu. Wydzielono następujące segmenty:

- Rynek krajowy (Polska)
- Zagranica

Przychody segmentu

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami Grupy, które są wykazywane w rachunku zysków i strat Grupy i dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu wraz z odpowiednią częścią przychodów, którą w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do tego segmentu. Do przychodów segmentu nie zalicza się:

- a) przychodów finansowych,
- b) pozostałych przychodów operacyjnych.

Koszty segmentu

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów sprzedaży zewnętrznym klientom oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami Grupy, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu. Do kosztów segmentu nie zalicza się:

- a) kosztów finansowych,
- b) pozostałych kosztów operacyjnych,
- c) obciążeń z tytułu podatku dochodowego,
- d) kosztów, które dotyczą poszczególnych spółek Grupy jako całości.

Jednakże niekiedy koszty występujące na poziomie Grupy ponoszone są na rzecz segmentu. Takie koszty stanowią koszty segmentu, jeżeli dotyczą działalności operacyjnej segmentu i można je w oparciu o racjonalne przesłanki bezpośrednio przyporządkować lub przypisać do segmentu.

Zysk segmentu to zysk wygenerowany przez poszczególne segmenty bez alokacji kosztów ogólnozakładowych, udziału w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych zgodnie z metodą praw własności, przychodów i kosztów finansowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Grupa zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia segmentów sprawozdawczych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej, które w pewnym zakresie, są mierzone inaczej niż zysk lub strata na działalności operacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Zarząd nie monitoruje aktywów i zobowiązań z poziomu poszczególnych segmentów sprawozdawczych.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Informacje o poszczególnych segmentach branżowych wg stanu na 31.12.2015 r.

Rodzaj asortymentu		Obrabiarki	Odlewy	Modele	Remonty	Części zamienne	Pozostałe	Koszty nieprzypisane	Ogółem
Przychody ze sprzedaży	Sprzedaż na zewnątrz	48 551	28 259	645	4 283	1 835	9 406	0	92 979
	Sprzedaż pomiędzy segmentami		5 705	285		96	2 426		8 512
Koszty segmentu	Koszty sprzedaży zewnętrznej	35 596	21 347	1 361	3 232	1 184	8 514	0	71 234
	Koszty sprzedaży pomiędzy segmentami		5 668	285		96	2 386		8 435
Koszty nieprzypisane/ogólne								16 373	16 373
Zysk/ (strata) segmentu		12 955	6 912	-716	1 051	651	892	-16 373	5 372
Pozostałe przychody operacyjne								985	985
Pozostałe koszty operacyjne								597	597
Przychody finansowe								738	738
Koszty finansowe								1 968	1 968
Udziały w zyskach/ stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych zgodnie z metoda praw własności								-90	-90
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem		12 955	6 912	-716	1 051	651	892	-17 305	4 440
Podatek dochodowy								690	690
Zysk/ (strata) netto		12 955	6 912	-716	1 051	651	892	-17 995	3 750

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Informacje o poszczególnych segmentach branżowych wg stanu na 31.12.2014 r. (przekształcone)

Rodzaj asortymentu		Obrabiarki	Odlewy	Modele	Remonty	Części zamienne	Pozostałe	Koszty nieprzypisane	Ogółem
Przychody ze sprzedaży	Sprzedaż na zewnątrz	50 683	27 288	1 961	2 564	1 593	6 437	0	90 526
	Sprzedaż pomiędzy segmentami		2 615	55			2 261		4 931
Koszty segmentu	Koszty sprzedaży zewnętrznej	37 462	21 777	2 166	1 847	927	6 390	0	70 569
	Koszty sprzedaży pomiędzy segmentami		2 807	55			1 876		4 738
Koszty nieprzypisane/ ogólne								17 380	17 380
Zysk/ (strata) segmentu		13 221	5 511	-205	717	666	47	-17 380	2 577
Pozostałe przychody operacyjne								1011	1011
Pozostałe koszty operacyjne								1283	1283
Przychody finansowe								547	547
Koszty finansowe								2274	2274
Udziały w zyskach/ stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych zgodnie z metoda praw własności								48	48
Zysk przed opodatkowaniem		13 221	5 511	-205	717	666	47	-19 331	625
Podatek dochodowy								217	217
Zysk/ (strata) netto		13 221	5 511	-205	717	666	47	-19 548	408

Segmenty Geograficzne

Segmenty	01-12.2015		01-12.2014 (przekształcone)	
	Ogółem	Ze sprzedaży eksportowej	Ogółem	Ze sprzedaży eksportowej
Obrabiarki	48 551	46 778	50 683	40 349
Odlewy	28 259	23 426	27 288	19 278
Modele	645	401	1 961	1 508
Części i zespoły do maszyn	1 835	1 535	1 593	1 134
Remonty	4 283	-	2 564	-
Pozostałe	9 406	1 878	6 437	1 693
Ogółem	92 979	74 018	90 526	63 962

Przychody ze sprzedaży - szczegółowa struktura geograficzna

	01-12.2015		01-12.2014 (przekształcone)	
	w PLN	w %	w PLN	w %
Kraj	18 961	20,4%	26 564	29,3%
Eksport	74 018	79,6%	63 962	70,7%
Razem	92 979	100,0%	90 526	100,0%

W bieżącym oraz poprzednim roku obrotowym nie wystąpiły przychody związane z pojedynczym odbiorcą, które przekraczają 10% ogółu przychodów.

12. Przychody i koszty

12.1. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży	01-12.2015	01-12.2014 (przekształcone)
Sprzedaż produktów i usług	92 112	88 994
Sprzedaż towarów i materiałów	867	1 532
w tym :		
- zrealizowane różnice kursowe od należności z tytułu dostaw	60	89
- różnice kursowe dotyczące wyceny należności z tytułu dostaw	80	833
SUMA przychodów ze sprzedaży	92 979	90 526

Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Spółka stosuje zapisy MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” w odniesieniu do kontraktów handlowych związanych z budową obrabiarek. Przychody dotyczące tych kontraktów są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów za rok zakończony dnia 31.12.2015 r., jak również kwoty należne od klientów za zakontraktowane prace oraz kwoty należne klientom za zakontraktowane prace na dzień 31.12.2015 r.

Umowy o usługę budowlaną	01-12.2015 r.	01-12.2014 r. (przekształcone)
Przychody z tytułu realizowanych kontraktów	48 551	50 683
Poniesione koszty z tytułu realizowanych kontraktów (tkw)	22 388	17 995
	31.12.2015 r.	31.12.2014 r. (przekształcone)
Należności z tytułu kontraktów na dzień bilansowy	45 468	29 043
Zaliczki otrzymane z tytułu kontraktu na dzień bilansowy	8 242	7 936
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	537	1 815

12.2. Pozostałe przychody operacyjne

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01-12.2015	01-12.2014
Nadwyżka wartości odpisów aktualizujących należności rozwiązanych nad utworzonymi	542	-
Uzyskane kary, grzywny i odszkodowania	133	20
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	27	127
Zakończenie umowy leasingu	-	96
Umorzenie zobowiązań	142	2
Ujawnienie środków trwałych	121	
Nadwyżki inwentaryzacyjne		224
Dotacja rozliczana w czasie	15	137
Pozostałe przychody	5	404
RAZEM	985	1 010

12.3. Pozostałe koszty operacyjne

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01-12.2015	01-12.2014
Odpis aktualizujący wartość należności	-	1 147
Darowizny	29	7
Koszty sądowe	45	13
Kary i odszkodowania	414	1
Pozostałe koszty	109	115
RAZEM	597	1 283

12.4. Przychody finansowe

PRZYCHODY FINANSOWE	01-12.2015	01-12.2014
Przychody z tytułu odsetek od kontrahentów	526	22
Przychody z tytułu odsetek od lokat bankowych	7	8
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych na środkach pieniężnych	63	263
Naliczone odsetki od należności	4	224
Wycena instrumentów finansowych - fx forward	86	-
Pozostałe	52	30
RAZEM	738	547

12.5. Koszty finansowe

KOSZTY FINANSOWE	01-12.2015	01-12.2014
Odsetki i prowizje od kredytów	1 127	712
Odsetki od zobowiązań handlowych i budżetowych	5	115
Część odsetkowa od leasingu	193	354
Odpisy aktualizujące naliczone odsetki	63	246
Wycena instrumentów finansowych - fx forward	-	283
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych na środkach pieniężnych	305	266
Koszty prowizji od otrzymanych gwarancji	269	271
Pozostałe	6	27
RAZEM	1 968	2 274

12.6. Koszty według rodzajów

KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	01-12.2015	01-12.2014 (przekształcone)
Amortyzacja	7 533	6 722
Zużycie materiałów i energii	37 956	35 781
w tym :		
- zrealizowane różnice kursowe od zobowiązań z tytułu dostaw	29	-18
- różnice kursowe dotyczące wyceny zobowiązań z tytułu dostaw	22	190
Usługi obce	8 835	10 081
Podatki i opłaty	1 716	1 748
Koszty świadczeń pracowniczych	32 970	33 519
Pozostałe koszty rodzajowe	2 822	2 616
Suma kosztów według rodzaju	91 832	90 467
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych (wzrost wielkość dodatnia, zmniejszenie wielkość ujemna)	-1 372	757
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby	6 182	3 030
Koszty sprzedaży	2 290	2 899
Koszty ogólnego zarządu	16 373	17 380
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	68 359	66 401
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	585	1 269
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	68 944	67 670

12.7. Koszty amortyzacji, odpisów aktualizujących, różnic kursowych ujęte w zysku lub stracie

	<i>rok zakończony 31.12.2015</i>	<i>rok zakończony 31.12.2014</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	6 711	6 015
Amortyzacja wartości niematerialnych	238	222
	6 949	6 237
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych		
Amortyzacja wartości niematerialnych		
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	288	230
Amortyzacja wartości niematerialnych	296	255
	584	485

12.8. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>rok zakończony 31.12.2015</i>	<i>rok zakończony 31.12.2014</i>
Wynagrodzenia	25 660	26 217
Koszty ubezpieczeń społecznych	5 606	5 483
Koszty świadczeń emerytalnych	194	315
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	1 510	1 504
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	32 970	33 519
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	23 593	23 790
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	9 377	9 729

13. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014</i>
(Straty) aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia brutto	(266)	(330)
Podatek dochodowy dotyczący strat aktuarialnych	50	63
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	15	(35)
	(201)	(302)

14. Podatek dochodowy

14.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawiają się następująco:

PODATEK DOCHODOWY	31.12.2015	31-12.2014 (przekształcone)
Bieżący podatek dochodowy:	62	232
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	62	232
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	-
Podatek odroczony:	627	-2
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	627	-15
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	689	217
Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody	-50	-63
Podatek dotyczący zysków (strat) aktuarialnych	-50	-63

14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku/(straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym licznym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

	01.01.2015 - 31.12.2015	01.01.2014 - 31.12.2014 (przekształcone)
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	4 440	690
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	0	0
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem	4 440	690
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	843	131
<u>Wykorzystanie strat podatkowych z tytułu których nie utworzono aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego</u>	-350	
<u>Koszty trwale nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów (efekt podatkowy), w tym:</u>	219	112
- zapłacone kary/ koszty spraw sądowych	88	7
- amortyzacja dotowanych środków trwałych	26	26
- odsetki budżetowe	8	9
- koszty reprezentacji	18	13
- składki PFRON	9	12
- pozostałe	70	45
<u>Przychody trwale nie będące podstawą do opodatkowania</u>	-23	-26
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej (16%) (2014: 40%)	690	217
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w zysku lub stracie	690	217
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	0	0

14.3. Odroczone podatki dochodowe

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej	
	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
<i>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</i>		
Różnica między wartością bilansową i środków trwałych	5 885	5 835
Wynik wyceny realizowanych kontraktów	2 467	1 670
Pozostałe	53	401
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	8 405	7 906
 <i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>		
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych	2 105	1 963
Niewypłacone wynagrodzenia i składki ZUS	192	204
Odpisy aktualizujące należności	241	309
Odpisy aktualizujące wartość inwestycji	117	117
Rezerwy na koszty	212	186
Zobowiązanie z tytułu wyceny kontraktów	102	345
Niezapłacone w terminie zobowiązania	331	514
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	619	124
Pozostałe	238	473
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4 157	4 235

Aktywa/ Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4 157	4 235
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	8 405	7 906
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność zaniechana	-	-
Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-4 248	-3 671

15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego oraz odpisu dla emerytów i rencistów. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa nie skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

	31.12.2015	31.12.2014
Zwiększenie funduszu z zysku	30	50
Środki pieniężne	46	56
Zobowiązania z tytułu Funduszu	46	56
Saldo po skompensowaniu	-	-

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	633	670

16. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję nie jest obliczany ponieważ nie ma instrumentów rozładniających.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014 (przekształcone)</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej	3.750	408
Zysk/ Strata na działalności zaniechanej	-	-
Zysk netto	<u>3.750</u>	<u>408</u>

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014 (przekształcone)</i>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	<u>4.318.701</u>	<u>4.318.701</u>

Zysk na jedną akcję (w złotych)	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014 (przekształcone)</i>
- podstawowy z zysku za okres przypadającego udziałowcom jednostki dominującej	0,87	0,09
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za okres przypadającego udziałowcom jednostki dominującej	0,87	0,09

17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidenda z akcji zwykłych za 2014 rok, wypłacona dnia 29.06.2015 roku, wyniosła 431,9 tysięcy PLN (za 2013 rok, wypłacona dnia 28.08.2014 roku: 647,8 tysięcy PLN).

Wartość dywidendy na jedną akcję zwykłą wypłaconej za rok 2014 wyniosła 0,10 PLN (za rok 2013: 0,15 PLN).

Zarząd RAFAMET S.A. będzie rekomendować przeznaczenie zysku netto Spółki za 2015 rok w całości na kapitał zapasowy.

18. Rzeczowe aktywa trwale

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA) – wartość netto	Własne	Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	RAZEM
Na dzień 31.12.2015	73 323	23 756	97 079
Na dzień 31.12.2014	71 662	21 126	92 788

Ustanowione obciążenia na majątku

Łączna wartość ustanowionych hipotek na nieruchomościach z tytułu umów kredytowych i leasingowych na dzień 31.12.2015 r. wynosiła 48.983,9 tys. zł (na dzień 31.12.2014 roku: 48.983,9 tys. zł oraz 891,6 tys. EUR).

Dnia 15.06.2015 roku została wykreślona hipoteka ustanowiona w 2014 roku do sumy 891,6 tys. EUR tj. 3.706,8 tys. zł na prawie użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku w celu zabezpieczenia wierzytelności pieniężnych wynikających z umowy leasingu na rzecz mLeasing sp. z o.o.

W 2014 roku ustanowiono następujące ograniczenia na majątku:

Dnia 21.03.2014r. ustanowiono hipotekę łączna do kwoty 14.400 tys. zł na nieruchomości, stanowiącą zabezpieczenie zaciągniętego kredytu inwestycyjnego w wysokości 12.000 tys. zł.

Dnia 4.12.2014r. ustanowiono hipotekę do sumy 891,6 tys. EUR tj. 3.706,8 tys. PLN na prawie użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku w celu zabezpieczenia zobowiązania z tytułu leasingu na rzecz m Leasing sp. z o.o.

Dnia 29.09.2014 r. ustanowiono hipotekę do kwoty 4.428,9 tys. zł na nieruchomości, stanowiącą zabezpieczenie spłaty zobowiązania z tytułu leasingu na rzecz Millenium Leasing sp. z o.o. w Warszawie.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Zmiany Rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) – za okres 1.01.2015 -31.12.2015 r.

Rok zakończony dnia 31.12.2015 r.	<i>Grunty</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 01.01.2015	998	20 715	89 566	1 789	7 658	17 532	138 258
Zwiększenie w okresie 01.-12.2015	28	14 383	13 084	254	547	8 172	36 468
- zakupy	28	429	1 796	81	285	8 172	10 791
- przyjęcia ze środków trwałych z budowy		13 954	7 431		262		21 647
- leasing finansowy			3 733	173			3 906
- pozostałe zwiększenia			124				124
Zmniejszenie w okresie 01.-12.2015	0	0	5 277	117	211	21 789	27 394
- sprzedaż i likwidacja			5 277	117	211		5 605
- przyjęcia ze środków trwałych z budowy						21 789	21 789
Wartość brutto na dzień 31.12.2015	1 026	35 098	97 373	1 926	7 994	3 915	147 332
Umorzenie na dzień 01.01.2015	136	4 278	36 716	958	3 382		45 470
Amortyzacja za okres 01.-12.2015	4	841	5 286	253	610		6 994
Zmniejszenie z tytułu:	0	0	1 878	88	245		2 211
- sprzedaży i likwidacji			1 878	88	245		2 211
Umorzenie na dzień 31.12.2015	140	5 119	40 124	1 123	3 747		50 253
Wartość netto na dzień 01.01.2015 r.	862	16 437	52 850	831	4 276	17 532	92 788
Wartość netto na dzień 31.12.2015 r.	886	29 979	57 249	803	4 247	3 915	97 079

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Zmiany Rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) – za okres 1.01.2014 -31.12.2014 r.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2014	<i>Grunty</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 01.01.2014	981	18 879	84 740	1 626	7 423	3 318	116 967
Zwiększenie w okresie 01.-12.2014	17	1 877	11 890	342	458	17 726	32 310
<i>- zakupy</i>		187	352	75	268	17 726	18 608
<i>- przyjęcia ze środków trwałych z budowy</i>		1 516	1 752	54	190		3 512
<i>- leasing finansowy</i>			9 597	213			9 810
<i>- przyjęcie z aktywów zaklasyfikowanych w ub. roku jako przeznaczone do sprzedaży</i>	16	121	128				265
<i>- pozostałe zwiększenia</i>	1	53	61				115
Zmniejszenie w okresie 01.-12.2014	0	41	7 064	179	223	3 512	11 019
<i>- sprzedaż i likwidacja</i>			7 064	123	223		7 410
<i>- zakończenie umowy leasingu</i>		41		54			95
<i>- przyjęcia ze środków trwałych z budowy</i>						3 512	3 512
<i>- pozostałe zmniejszenia</i>				2			2
Wartość brutto na dzień 31.12.2014	998	20 715	89 566	1 789	7 658	17 532	138 258
Umorzenie na dzień 01.01.2014	121	3 685	33 100	812	2 794		40 512
Amortyzacja za okres 01.-12.2014	15	575	4 844	211	596		6 241
Zwiększenie umorzenia środków trwałych wprowadzonych z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	2	37	83				122
Zmniejszenie z tytułu:	2	19	1 311	65	8		1 405
<i>- sprzedaży i likwidacji</i>	2	19	1 311	47	8		1 387
<i>- zakończenie umowy leasingu</i>				16			16
<i>- pozostałe zmniejszenia</i>				2			2
Umorzenie na dzień 31.12.2014	136	4 278	36 716	958	3 382	0	45 470
Wartość netto na dzień 01.01.2014 roku	860	15 194	51 640	814	4 629	3 318	76 455
Wartość netto na dzień 31.12.2014 roku	862	16 437	52 850	831	4 276	17 532	92 788

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Do największych realizowanych inwestycji w toku należą:

Nazwa zadania	Wartość na 31.12.2015	Wartość na 31.12.2014
Budowa maszyn i urządzeń	2 745	2 792
Budowa fundamentu		550
Budowa Hali Montażu II		13 469
Modernizacja oczyszczarki		310
Modernizacja budynków	381	101
Modernizacja żeliwiaka	245	
Modernizacja płyty odlewniczej	128	
Modernizacja linii regeneracji	241	
Wykonanie obciążników żeliwnych	156	
Pozostałe modernizacje	19	310
RAZEM	3 915	17 532

W 2015 roku oddano do użytkowania Halę Montażu II, budowę której rozpoczęto w 2014 roku. Hala została przyjęta na stan rzeczowych aktywów trwałych jako budynek. Ustalono okres użytkowania na 40 lat. Wydatki poniesione na inwestycje w 2015 roku wyniosły 11.625 tys. zł.

Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31.12.2015 r. wyniosła 73 tys. PLN (w roku obrotowym zakończonym dnia 31.12.2014 r.: 193 tys. PLN).

Na dzień 31.12.2015 r. rzeczowe aktywa trwałe (poza nieruchomościami obciążonymi hipoteką do 32.400 tys. zł i środkami trwałymi użytkowymi na podstawie umowy leasingu) nie były przedmiotem zabezpieczeń prawno – rzeczowych.

18.1. Leasing

Leasingowane środki trwałe

Środki trwałe	31.12.2015			31.12.2014		
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto
Nieruchomości	-	-	-	-	-	-
Maszyny i urządzenia	24 757	2 619	22 138	21 841	1 998	19 843
Środki transportu	779	363	416	612	226	386
Pozostałe środki trwałe	337	21	316	49	14	35
Razem	25 873	3 003	22 870	22 502	2 238	20 264

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2015 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosi 22.870 tys. zł. Na dzień 31.12.2014 r. 20.264 tys. zł. Na aktywach użytkowanych na mocy umów leasingowych oraz umów dzierżawy z opcją zakupu został ustanowiony zastaw pod zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu.

18.2.

18.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Grupa użytkuje część maszyn, urządzeń oraz środków transportu w ramach leasingu finansowego a dodatkowo –w ramach leasingu operacyjnego. Okres obowiązywania umowy leasingu wynosi: 5 lat dla poz. 1-5,7; 3 lata dla poz.6,8-10; 4 lata dla poz. 12,13; 2 lata dla poz.11. Z postanowień zawartych umów nie wynikają dodatkowe ograniczenia.

Umowy leasingu według stanu na dzień 31.12.2015 r.:

L.p.	Data zawarcia umowy	Strona umowy	Przedmiot umowy	Warunki finansowe leasingu (stopa finansowa)	Istotne warunki umowy
1.	18.02.2011r.	Bawag Leasing & FLEET sp. z o.o. Warszawa	tokarka karuzelowa KCI 600/800N	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
2.	19.04.2011r.	Bawag Leasing & FLEET sp. z o.o. Warszawa	2 samochody osobowe	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
3.	10.12.2013r.	Mercedes - Benz Leasing Polska sp. z o.o. Warszawa	samochód osobowy	WIBOR 3M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
4.	09.05.2013r.	Millenium Leasing sp. z o.o. Warszawa	tokarka karuzelowa KCI250/320N	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
5.	26.11.2014r.	mLeasing sp. z o.o. Warszawa	4 suwnice z oprzyrządowaniem	EURIBOR 1M + marża	Umowa dopuszcza jej wydłużenie a po zakończeniu wykup
6.	07.09.2015r.	Volkswagen Leasing sp. z o.o. Warszawa	2 samochody osobowe	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
7.	12.10.2015r.	mLeasing sp. z o.o. Warszawa	Poziome centrum obróbcze Multitec 300	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
8.	18.07.2014 r.	Getin Leasing S.A.	samochód osobowy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
9.	07.08.2014 r.	Getin Leasing S.A.	samochód osobowy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
10.	09.09.2014r.	Millenium Leasing sp. z o.o. Warszawa	tyglowy piec indukcyjny	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, umowa dopuszcza po jej zakończeniu wykup oraz rozłożenie na raty wartości końcowej
11.	24.04.2015	Getin Leasing S.A.	urządzenie nieprzemysłowe AWO150H	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, umowa dopuszcza po jej zakończeniu wykup
12.	24.06.2015	PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	zespół chłodniczy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, umowa dopuszcza po jej zakończeniu wykup
13.	24.06.2015	PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	agregat wody	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, umowa dopuszcza po jej zakończeniu wykup

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

W 2015r. podpisano nowe umowy leasingu: leasing zwrotny poziomego centrum obróbczego Multitec 300, samochodów osobowych, urządzenia nieprzemysłowego, zespołu chłodnicy oraz agregatu wody. Zakończył się leasing maszyny do drewna i wózka widłowego. Przedmioty leasingu zostały wykupione na własność po cenie wykupu.

Umowy leasingu według stanu na dzień 31.12.2014 r.:

L.p.	Data zawarcia umowy	Strona umowy	Przedmiot umowy	Warunki finansowe leasingu (stopa finansowa)	Istotne warunki umowy
1.	18.02.2011r.	Bawag Leasing & FLEET sp. z o.o. Warszawa	tokarka karuzelowa KCI 600/800N	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
2.	19.04.2011r.	Bawag Leasing & FLEET sp. z o.o. Warszawa	2 samochody osobowe	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
3.	10.12.2013r.	Mercedes - Benz Leasing Polska sp. z o.o. Warszawa	2 samochody osobowe	WIBOR 3M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
4.	09.05.2013r.	Millenium Leasing sp. z o.o. Warszawa	tokarka karuzelowa KCI250/320N	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
5.	26.11.2014r.	mLeasing sp. z o.o. Warszawa	4 suwnice z oprzyrządowaniem	EURIBOR 1M + marża	Umowa dopuszcza jej wydłużenie a po zakończeniu wykup
6.	08.12.2011r.	Getin Leasing S.A.	maszyny do drewna	WIBOR 1R + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
7.	10.05.2012r.	Getin Leasing S.A.	wózek widłowy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
8.	18.07.2014 r.	Getin Leasing S.A.	samochód osobowy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
9.	07.08.2014 r.	Getin Leasing S.A.	samochód osobowy	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, po zakończeniu umowy ustalono prawo pierwokupu
10.	09.09.2014r.	Millenium Leasing sp. z o.o. Warszawa	tyglowy piec indukcyjny	WIBOR 1M + marża	Warunków przedłużenia brak, umowa dopuszcza po jej zakończeniu wykup oraz rozłożenie na raty wartości końcowej

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku przysze minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Nominalne raty leasingowe	Nominalne raty leasingowe	Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych
Zobowiązania, z tytułu leasingu finansowego, wymagalne w ciągu:	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
w ciągu jednego roku	3 199	3 315	2 868	2 911
od 1 do 5 lat	8 987	8 480	8 513	7 950
powyżej 5 lat	-	-	-	-
RAZEM	12 186	11 795	11 381	10 862
Pomniejszone o przysze odsetki	(805)	(933)		-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	11 381	10 862		

Przedmioty leasingu na dzień 31.12.2015 r.

Wyszczególnienie	W odniesieniu do grup aktywów				Razem
	Grunty	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	
3 obrabiarki		13 394			13 394
Samochody			416		416
Suwnice		3 185			3 185
piec indukcyjny		5 559			5 559
zespół chłodnicy				258	258
agregat wody i urządzenie				58	58
Wartość bilansowa netto przedmiotów leasingu		22 138	416	316	22 870

Przedmioty leasingu na dzień 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	W odniesieniu do grup aktywów				Razem
	Grunty	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	
2 obrabiarki		10 602			10 602
Samochody			385		385
Suwnice		3 415			3 415
piec indukcyjny		5 752			5 752
maszyny do drewna		75			75
wózek widłowy				35	35
Wartość bilansowa netto przedmiotów leasingu		19 844	385	35	20 264

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

19. Nieruchomości inwestycyjne

	<i>rok zakończony</i> 31.12.2015	<i>rok zakończony</i> 31.12.2014
Stan na początek okresu	137	142
Zwiększenia w okresie sprawozdawczym, z tytułu:	-	-
- zmiana przeznaczenia środków trwałych	-	-
Zmniejszenia w okresie sprawozdawczym, z tytułu:	5	5
- amortyzacji bieżącej	5	5
Stan na koniec okresu	132	137

W roku zakończonym 31.12.2015 r. przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych wyniosły 28,6 tys. zł (w roku zakończonym 31.12.2014 r.: 26,2 tys. zł). . Najemca dodatkowo ponosi koszty za dostarczone media oraz inne usługi świadczone przez wynajmującego w oparciu o złożone zamówienie. Czynsz podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem wzrostu podatku od gruntów i nieruchomości płaconego przez wynajmującego. Koszty konserwacji, bieżące naprawy i remonty zobowiązany jest do ponoszenia zgodnie z umową najemca.

20. Wartości niematerialne

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
a) prace rozwojowe	1 480	1 212
b) oprogramowanie, patenty i licencje	333	655
Razem	1 813	1 867

Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) – za okres 1.01.2015-31.12.2015 r.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie patenty i licencje</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	8 896	2 108	11 004
Nabycia	322	16	338
Wytworzenie	142	0	142
Reklasyfikacja	214	-214	0
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	9 574	1 910	11 484
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	7 684	1 453	9 137
Odpis amortyzacyjny za okres	401	133	534
Reklasyfikacja	9	-9	0
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	8 094	1 577	9 671
			0
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 212	655	1 867
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	1 480	333	1 813

Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) – za okres 1.01.2014-31.12.2014 r. (przekształcone)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Koszty prac rozwojowych	Patenty i licencje	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2014 roku	8 445	2 071	11 068
Nabycia	257	44	301
wytworzenie własne	194	0	194
Likwidacja	0	-7	-7
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2014 roku	8 896	2 108	11 004
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2014 roku	7 457	1 203	8 660
Odpis amortyzacyjny za okres	227	250	477
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2014 roku	7 684	1 453	9 137
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	988	868	1 856
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	1 212	655	1 867

21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności

RAFAMET S.A. posiada 50% udziałów w firmie OOO „Stanrus-RAFAMET” z siedziba w Moskwie. Wartość udziałów wynosi 5 tys. rubli. Spółka ta została powołana dla uczestnictwa w przetargach handlowych i pełni funkcje pośrednika handlowego na rynku wschodnim.

Zmiana stanu udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	Rok zakończony dnia 31.12.2015	Rok zakończony dnia 31.12.2014
Stan na początek okresu	77	64
Zwiększenia w okresie sprawozdawczym, z tytułu:	13	48
- udział w zysku		48
- przeliczenie udziału w zysku/ stracie jednostki działającej za granicą	13	-
Zmniejszenia w okresie sprawozdawczym, z tytułu:	90	35
- przeliczenie udziału w zysku/ stracie jednostki działającej za granicą	-	35
- udział w stracie	90	
Stan na koniec okresu	-	77

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa zaprzestała wykazywać udział w stratach jednostki. (ze względu na ujemne aktywa netto wspólnego przedsięwzięcia). Wartość skumulowanych nierozpoznanych strat (udziału w stratach) Grupy wynosi ok. 30 tys. złotych.

22. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Grupa posiada akcje i udziały niżej wymienionych spółek, które nie są notowane na giełdzie. Aktywa te wyceniane są w cenie nabycia pomniejszoną o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy aktualizujące tworzy się w pełnej wysokości, w oparciu o uzyskaną informację o negatywnych wynikach finansowych tych spółek.

W 2015 roku oraz w poprzednim roku, nie nabyto ani nie sprzedano posiadanych akcji i udziałów.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	31.12.2015	31.12.2014
a) udziały i akcje (nie notowane na giełdzie)	326	326
b) akcje (notowane na giełdzie)		
RAZEM	326	326

Wykaz posiadanych akcji i udziałów

Stan na	Nazwa i siedziba Spółki	Wartość wg cen nabycia akcji	Trwała utrata wartości	Wartość bilansowa akcji	% udziału w kapitale jednostki	% głosów w organie stanowiącym Spółki
31.12.2015		1 200	-874	326	x	x
	Polfer S.A. Warszawa, ul.Dzielna 60	814	-614	200	1,21	1,21
	Ferrex sp. z o.o. Poznań, ul.R.Maya 1	126	-	126	1,42	1,42
	Mex-Holding sp. z o.o. w likwidacji Warszawa, ul.Mokotowska 49	-	-	-	0,05	0,05
	Huta Jedność S.A. w likwidacji Siemianowice Śl. ul. Stycznia 1	104	-104	-	0,38	0,38
	Len S.A. w likwidacji Kamienna Góra, ul. Nadrzeczna 1a	156	-156	-	0,30	0,30
31.12.2014		1 200	-874	326	x	x
	Polfer S.A. Warszawa, ul.Dzielna 60	814	-614	200	1,21	1,21
	Ferrex sp. z o.o. Poznań, ul.R.Maya 1	126	-	126	1,42	1,42
	Mex-Holding sp. z o.o. w likwidacji Warszawa, ul.Mokotowska 49	-	-	-	0,05	0,05
	Huta Jedność S.A. w likwidacji Siemianowice Śl. ul. Stycznia 1	104	-104	-	0,38	0,38
	Len S.A. w likwidacji Kamienna Góra, ul. Nadrzeczna 1a	156	-156	-	0,30	0,30

22.1. Należności długoterminowe

Należności długoterminowe	31.12.2015	31.12.2014
Należności z tytułu nabycia wierzytelności	-	1 038
Kaucja gwarancyjna	236	59
Należności z tytułu upadłości likwidacyjnej i zasądzone	352	91
RAZEM należności długoterminowe brutto	588	1 188
Odpisy aktualizujące wartość należności	352	1 129
RAZEM należności długoterminowe netto	236	59

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Należności z tytułu nabycia wierzytelności obejmowały zakupione od funduszu inwestycyjnego należności Dąbrowskiej Fabryki Obrabiarek „PONAR DEFUM” w Dąbrowie Górniczej, objętych wpisem hipotecznym na majątku dłużnika. Zgodnie z otrzymanym nakazem zapłaty z dnia 19.04.2012r. wartość wierzytelności wynosiła 1.038 tys. zł. Na należności został utworzony odpis aktualizujący. W 2015 roku Grupa wykorzystwała utworzony w latach ubiegłych odpis aktualizujący z uwagi na wykreślenie Spółki z rejestru przedsiębiorstw państwowych. Zaspokojenie wierzytelności w przyszłości spowoduje dodatkowy przychód Spółki.

Należności z tytułu upadłości likwidacyjnej w wysokości 352 tys. zł obejmują:

- Należności od FUM Poręba w wysokości 263 tys. zł. W związku z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej majątku FUM Poręba z dnia 29.05.2015 roku w/w należności zostały zgłoszone do Sądu Rejonowego w Częstochowie. Na należności utworzono w 100% odpis aktualizujący wartość.
- Należności od Fablok Chrzanów w wysokości 89 tys. zł. W związku z postępowaniem upadłościowym należności objęto w 100% odpisem aktualizującym.

Kaucja gwarancyjna obejmuje wpłatę dokonaną na zabezpieczenie zwrotu przedmiotu leasingu - pieca indukcyjnego wynikającego z umowy leasingu z dnia 09.09.2014 r. podpisaną z Millennium Leasing Sp. z o.o.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności długoterminowych

	31.12.2015	31.12.2014
Stan odpisów aktualizujących wartość należności długoterminowych na początek okresu	1 130	1 142
Zwiększenia, w tym:	313	-
Utworzenie odpisów aktualizujących	313	
Zmniejszenia w tym:	1 091	12
wykorzystanie odpisów aktualizujących	1 041	2
rozwiązanie odpisów aktualizujących w związku ze spłatą należności	50	10
Stan odpisów aktualizujących wartość należności długoterminowych na koniec okresu	352	1 130

Należności długoterminowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty

	31.12.2015	31.12.2014
Od 1 roku do 3 lat	588	1 189
Od 3 lat do 5 lat		
powyżej 5 lat		
Należności długoterminowe brutto	588	1 189
odpis aktualizujący wartość należności	352	1 130
Należności długoterminowe netto	236	59

22.2. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2015	31.12.2014
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	25	-
Opłaty serwisowe , wdrożenie programu, opłaty internetowe	4	-
Suma długoterminowych rozliczeń międzyokresowych	29	-

23. Zapasy

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość netto możliwa do uzyskania jest oszacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku bieżącej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty wykończenia oraz koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
Materiały (według ceny nabycia)	3 918	3 394
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	8 005	8 353
Produkty gotowe	235	130
Towary	742	287
Zapasy ogółem	12 900	12 164

W roku zakończonym 31.12.2015 r. Grupa dokonała utworzenia odpisu aktualizującego wartość wyrobów gotowych w kwocie 32 tys. zł.

W roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała odwrócenia odpisu wartości zapasów w kwocie 15 tysięcy PLN. Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku i w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku.

24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

24.1. Należności handlowe

Należności handlowe	31.12.2015	31.12.2014
od jednostek powiązanych	304	547
od pozostałych jednostek	16 006	25 760
Należności z tytułu dostaw i usług brutto:	16 310	26 307
odpisy aktualizujące wartość należności	2 419	3 205
Należności z tytułu dostaw i usług netto	13 892	23 102

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane. Z wybranymi kontrahentami Grupa ustala termin spłaty należności indywidualnie w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności handlowych

	31.12.2015	31.12.2014
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na początek okresu	3 205	1 860
Zwiększenia, w tym:	880	1 368
dokonanie odpisów na należności przeterminowane i sporne	880	1 368
Zmniejszenia w tym:	1 666	23
wykorzystanie odpisów aktualizujących	72	12
rozwiązanie odpisów aktualizujących w związku ze spłatą należności	1 594	11
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na koniec okresu	2 419	3 205

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

W 2015 r. Spółka utworzyła między innymi następujące odpisy na należności:

- w związku ogłoszeniem upadłości obejmującej likwidację majątku FUM Poręba sp. z o.o. utworzono odpis na należności główne i odsetkowe w części nie zabezpieczonej zastawem majątkowym w kwocie 263 tys. zł.,
- przeterminowane od kontrahenta z Nigerii na wartość 173 tys. zł.

Rozwiązano natomiast przede wszystkim odpisy na następujące należności:

- należności z tytułu dostaw od odbiorcy z Litwy na 862 tys. zł w związku z otrzymana zapłata
- odsetki naliczone od należności przeterminowanych zapłacone w okresie 476 tys. zł.

Należności handlowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty

	31.12.2015	31.12.2014
0-90	7 966	10 919
90-180	309	
180-360	1 075	
powyżej 360	1 206	
Przeterminowane brutto	5 754	15 388
Należności z tytułu dostaw i usług brutto	16 310	26 307
odpis aktualizujący wartość należności	2 419	3 205
Należności z tytułu dostaw i usług netto	13 891	23 102

Przeterminowane należności handlowe

	do 90 dni	91 - 180	181 - 360	pow. 360	RAZEM
31.12.2015					
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	2 268	1 001	228	2 257	5 754
odpisy aktualizujące wartość należności		69	183	1 964	2 216
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	2 268	932	45	293	3 538
31.12.2014					
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	6 338	1 809	2 974	4 267	15 388
odpisy aktualizujące wartość należności	9	23	10	3 163	3 205
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	6 329	1 786	2 964	1 104	12 183

Należności przeterminowane, ale nie uznane za nieściągalne nie zostały objęte odpisem.

24.2. Należności z tytułu kontraktów

Należności z tytułu kontraktów	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
od jednostek powiązanych	7 919	6 901
od pozostałych jednostek	37 549	22 142
Należności z tytułu kontraktów brutto:	45 468	29 043
odpisy aktualizujące wartość należności		
Należności z tytułu kontraktów netto:	45 468	29 043

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

24.3. Pozostałe należności

	31.12.2015	31 12.2014
należności z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń	1 444	2 097
zaliczki na dostawy	893	1 308
pozostałe należności	669	3 121
dochodzone na drodze sądowej	11	11
Pozostałe należności (brutto)	3 017	6 537
odpisy aktualizujące należności	28	45
Pozostałe należności (netto)	2 989	6 492

24.4. Struktura walutowa należności krótkoterminowych

	31.12.2015	31.12.2014
w walucie polskiej	14 133	12 838
w walutach obcych wg walut i po przeliczeniu na PLN	50 663	49 717
waluta – EUR	11 249	10 960
przeliczone na PLN	46 432	45 587
waluta – USD	373	1 163
przeliczone na PLN	1 410	3 783
waluta – AUD	1022	
przeliczone na PLN	2 821	
waluta – CZK		2300
przeliczone na PLN		347
Należności krótkoterminowe	64 796	62 555

25. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Na dzień 31.12.2015 r. oraz na dzień 31.12.2014r. nie wystąpiły aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.

26. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	112	120
Prenumerata czasopism	5	4
Energia rozliczana w czasie		125
Opłaty serwisowe , wdrożenie programu, opłaty internetowe	61	108
Modele rozliczane w czasie		232
Opłaty leasingowe rozliczane w czasie	24	32
Pozostałe	19	4
Suma krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych	221	625

27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31.12.2015	31.12.2014
Środki pieniężne w banku	1 723	2 440
Środki pieniężne w kasie	86	243
RAZEM	1 809	2 683

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Struktura walutowa środków pieniężnych

	31.12.2015	31.12.2014
w walucie polskiej	817	2 083
w walutach obcych wg walut i po przeliczeniu na PLN	992	600
waluta – EUR	217	77
przeliczone na PLN	897	320
waluta – USD	24	82
przeliczone na PLN	92	280
pozostałe waluty przeliczone na PLN	3	

28. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31.12.2015 r. oraz 31.12.2014 r. Grupa nie wykazuje aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

29. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe

29.1. Kapitał zakładowy

Seria/emisja Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji w szt.	Wartość jednostkowa w zł.	Wartość Serii/emisji wg wartości nominalnej w tys. zł	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
A,B,C,D/ zwykle na okaziciela	Brak	1 363 290	10	13 633	Wpłata	01.07.1992
E/ zwykle na okaziciela	Brak	76 277	10	763	Wpłata	21.07.1994
F/ zwykle na okaziciela	Brak	2 879 134	10	28 791	Wpłata	21.12.2007
Razem liczba sztuk akcji		4 318 701				
Razem kapitał zakładowy				43 187		

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 10,00 PLN i zostały w pełni opłacone.

29.1.1. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

29.1.2. Znaczący akcjonariusze

Według stanu na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania tj. na dzień 21.03. 2016 r. akcjonariuszami posiadającymi ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy są:

Akcyonariusze	Liczba akcji	Wartość akcji	Udział w kapitale zakładowym %	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZA (%)
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Warszawa	2 042 214	20 422 140	47,29%	2 042 214	47,29%
Krzysztof Jędrzejewski	283 773	2 837 730	6,57%	283 773	6,57%
SEZAM IX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (701.423 akcji posiada „KW” sp. z o.o. – PROMAC spółka komandytowo – akcyjna)	1 131 423	11 314 230	26,20%	1 131 423	26,20%
Michał Tatarek z podmiotami powiązаныmi	261 000	2 610 000	6,04%	261 000	6,04%

29.2. Kapitał zapasowy

	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał zapasowy utworzony ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość	19 571	17 910
Ustawowo wymagana wartość	14 396	14 396
Z podziału zysku za rok poprzedni	1 079	1 661
RAZEM	35 046	33 967

29.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej

	31.12.2015	31.12.2014
Nadwyżka wartości emisyjnej akcji powyżej ceny nominalnej	13 034	13 034
RAZEM	13 034	13 034

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej został utworzony w 2007 roku z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 14 396 tys. zł., która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 1 362 tys. zł.

29.4. Niepodzielony zysk/(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Dodatkowo, Grupa w ramach kapitałów własnych wykazuje nadwyżkę ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej, który został utworzony w 2007 r. z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad nominalną w kwocie 14 396 tys. zł, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 1 362 tys. zł.

Zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych kapitał ten nie podlega wypłacie w formie dywidendy dla Akcjonariuszy.

30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
Kredyty w rachunku bieżącym	4 493	-
Pozostałe kredyty krótkoterminowe	9 068	8 815
Kredyty bankowe inwestycyjne długoterminowe	10 200	
Kredyt bankowy inwestycyjny krótkoterminowe	1 800	11 639
Pożyczka z WFOŚiGW	717	
Suma kredytów i pożyczek, w tym:	26 278	20 454
- długoterminowe	10 907	

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

- krótkoterminowe	15 371	20 454
	31.12.2015	31.12.2014
Płatne na żądanie lub w okresie do 1 roku	15 371	9 208
Powyżej 12 miesięcy – do 3 lat	5 159	11 246
Powżej 3 lat	5 748	
Suma kredytów i pożyczek	26 278	20 454

Na dzień 31.12.2015 r. Grupa kapitałowa zwiększyła zadłużenia z tytułu wykorzystania kredytów o 5.824 tys. zł w tym: zadłużenie w rachunku bieżącym wzrosło o 4.746 tys. zł. Na dzień 31.12.2015 roku dokonano spłaty ostatniej raty kredytu inwestycyjnego zaciągniętego na sfinansowanie odlewniczego pieca elektrycznego w Banku Millenium S.A.

Dnia 31.07.2015 roku spółka zależna Zespół Odlewni „RAFAMET” sp. z o.o. podpisała umowę pożyczki z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w wysokości 717 tys. zł przeznaczonej na dofinansowanie zadania pn. „Modernizacja stanowiska sferoidyzacji celem zwiększenia efektywności energetycznej procesu.” Pożyczka zawarta do dnia 15.11.2022 roku z możliwością jej umorzenia.

W dniu 4 sierpnia 2015 roku spółka zależna Zespół Odlewni „RAFAMET” sp. z o.o. zawarła z Bankiem Millenium aneks do umowy kredytowej, umożliwiającej korzystanie z linii kredytowej do wysokości 6.200 tys. zł, który przedłużył okres kredytowania Spółki do dnia 6 sierpnia 2016 roku.

W dniu 16 października 2015 roku spółka zależna zawarła z PKO BP S.A. aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym, który przedłużył okres kredytowania spółki do dnia 16 września 2016 roku.

Kredyt inwestycyjny w wysokości 12.000 tys. zł został udzielony na okres od 21.03.2014r. do dnia 20.03.2021r.

na podstawie umowy kredytu inwestycyjnego podpisanej dnia 21.03.2014 roku z bankiem PKO BP S.A. na realizację inwestycji „Budowa Hali Montażu II”. W ramach kredytu Emitent dokonał płatności na rachunki wykonawców inwestycji.

Umowa została zawarta na warunkach finansowych Wibor 3M + marża banku.

Prowizje od kredytu zostały ustalone w oparciu o ceny rynkowe.

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowią m.in.:

- weksel in blanco wraz deklaracją wekslową Emitenta,
- hipoteka łączna umowna do kwoty 14.400 tysięcy złotych na nieruchomości Emitenta,
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości,
- hipoteka na prawie użytkownika wieczystego i prawie własności Hali Montażu II.

Spłata kredytu rozpocznie się od miesiąca kwietnia 2016 roku.

Dnia 12.02.2014 roku podpisano kolejny aneks do umowy z PKO Bank Polska S.A. przedłużający umowę kredytową w rachunku bieżącym do 15.02.2017 roku.

Dnia 31.07.2014 roku wygasł limit do kwoty 4.000 tys. zł na kredyt w rachunku bieżącym w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Dnia 17.09.2014 r. podpisano z bankiem PKO BP S.A. umowę kredytu umożliwiającą korzystanie z linii kredytowej do wysokości 3.000 tys. zł. Umowa została zawarta do 16.09.2015 roku. Oprocentowanie kredytu wynosi Wibor 1M+ marża banku. Zabezpieczeniem kredytu stanowi poręczenie udzielone przez RAFAMET S.A.

Kredyty i pożyczki – stan na 31.12.2015

Nazwa banku /pożyczkodawcy i rodzaj kredytu/pożyczki	Kwota kredytu/pożyczki i wg umowy [tys. PLN]	Kwota pozostała do spłaty [tys. PLN]	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	Zabezpieczenia
--	--	--------------------------------------	------------------------------	---------------	----------------

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

PKO BP S.A	15.000	4 493	WIBOR 1M+ marża	15.02.2017	Hipoteka i cesja z ubezpieczenia
PKO BP S.A.	12 000	12 000	WIBOR 3M+marża	20.03.2021	Hipoteka kaucyjna, zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych
Bank Millenium S.A.	6 200	6 177	WIBOR 1M+marża	06.08.2016	Hipoteka oraz poręczenie RAFAMET S.A.
PKO BP S.A.	3 000	2 891	WIBOR 1M+marża	16.09.2016	poręczenie RAFAMET S.A.
WFOŚIGW	717	717	WIBOR 1M+marża	15.11..2022	gwarancja bankowa poręczona przez RAFAMET S.A.
Razem:	36 917	26 278			

Kredyty i pożyczki – stan na 31.12.2014

Nazwa banku /pożyczkodawcy i rodzaj kredytu/pożyczki	Kwota kredytu/pożyczki i wg umowy [tys. PLN]	Kwota pozostała do spłaty [tys. PLN]	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	Zabezpieczenia
PKO BP S.A	15.000	0	WIBOR 1M+ marża	15.02.2017	Hipoteka i cesja z ubezpieczenia
PKO BP S.A.	12 000	11 246	WIBOR 3M+marża	20.03.2021	Hipoteka kaucyjna, zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych
Bank Millenium S.A.	6 200	5 881	WIBOR 1M+marża	06.08.2015	Hipoteka oraz poręczenie RAFAMET S.A.
Bank Milenium S.A.	950	393	WIBOR 1M+marża	31.12.2015	Hipoteka oraz poręczenie RAFAMET S.A.
PKO BP S.A.	3 000	2 934	WIBOR 1M+marża	16.09.2015	poręczenie RAFAMET S.A.
Razem:	37 150	20 454			

Struktura walutowa kredytów i pożyczek

	31.12.2015	31.12.2014
w walucie polskiej	26 278	20 454
w walutach obcych wg walut i po przeliczeniu na PLN		-
waluta – USD		-
Kredyty i pożyczki ogółem	26 278	20 454

Warunki wynikające z umowy o kredyt inwestycyjny z dnia 21.03.2014 r. (COVENANTS)

Zgodnie z aneksem do umowy kredytu inwestycyjnego z dnia 21.08.2015 r., RAFAMET S.A. był zobowiązany do :

- Przeprowadzania średniomiesięcznych obrotów w walucie polskiej lub w walucie wymiennej, za pośrednictwem rachunków PKO BP SA, w wysokości nie niższej niż 50% wartości przychodów rocznych. Weryfikacja tego wskaźnika następuje kwartalnie.
- Realizacji transakcji wymiany walutowej oraz transakcji zabezpieczających za pośrednictwem PKO BP SA. Weryfikacja tego wskaźnika następuje co pół roku.
- Utrzymywania wskaźnika Pokrycia Obsługi Długu, wyznaczonego jako stosunek sumy zysku netto, amortyzacji i odsetek w stosunku do sumy płatności odsetkowej i kapitałowej (spłaty kapitału wynikające z umów kredytowych), na poziomie nie niższym niż 1,2, w całym okresie kredytowania. Weryfikacja tego wskaźnika następuje kwartalnie.
- Utrzymania wskaźnika Dług netto/EBITDA, liczonego jako stosunek zadłużenia finansowego netto (zadłużenie z tytułu kredytów, pożyczek, wyemitowanych instrumentów dłużnych, leasingu finansowego, bieżącej raty leasingu operacyjnego, bez zobowiązań z tytułu wyceny transakcji walutowych, pomniejszone o stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów) do EBITDA, na poziomie nie wyższym niż 3,5x. Weryfikacja tego wskaźnika następuje rocznie.

W przypadku niedotrzymania wymienionych warunków umowy marża banku zostanie podwyższona o 1,0 pkt procentowy od kolejnego okresu obrachunkowego. Ponadto w przypadku nie niespełnienia warunków podanych w pkt c i/lub d, Bank ma prawo żądać dodatkowych zabezpieczeń lub może wypowiedzieć umowę. Wykonanie zobowiązania w kolejnym okresie po podwyższeniu marży powoduje, że Bank obniży marżę do poziomu obowiązującego w umowie.

Na dzień 31.12.2015 r. Spółka wypełnia postanowienia umów kredytowych.

Na dzień 31.12.2014 r. Spółka nie wypełniła warunków umowy kredytowej w związku z czym całość zadłużenia została przeklasyfikowana jako zobowiązanie krótkoterminowe.

Warunki wynikające z umowy o kredyt w ramach linii wielocelowej z dnia 17.02.2010 r. z późn. zm.(COVENANTS).

Z datą 21.08.2015 r. podpisano aneks do umowy o kredyt w ramach linii wielocelowej z dnia 17.02.2010 r. Zgodnie z aneksem do umowy RAFAMET S.A. był zobowiązany do :

- a) Przeprowadzania średniomiesięcznych obrotów w walucie polskiej lub w walucie wymiennej, za pośrednictwem rachunków PKO BP SA, w wysokości nie niższej niż 50% wartości przychodów rocznych. Weryfikacja tego wskaźnika miała następować kwartalnie.
- b) Realizacji transakcji wymiany walutowej oraz transakcji zabezpieczających za pośrednictwem PKO BP SA na poziomie nie niższym niż 50% łącznej wartości transakcji walutowych przeprowadzonych. Weryfikacja tego wskaźnika miała następować co pół roku.
- c) Utrzymywania w okresie kredytowania wskaźnika Dług netto/EBITDA, liczonego jako stosunek zadłużenia finansowego netto (zadłużenie z tytułu kredytów, pożyczek, wyemitowanych instrumentów dłużnych, leasingu finansowego, bieżącej raty leasingu operacyjnego, bez zobowiązań z tytułu wyceny transakcji walutowych, pomniejszone o stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów) do EBITDA (zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację), na poziomie nie wyższym niż 3,5x. Wskaźnik będzie weryfikowany rocznie na podstawie danych jednostkowych.

W przypadku niedotrzymania wymienionych warunków umowy podanych w pkt a, b, i c marża banku miała zostać podwyższona o 1,0 pkt procentowy od kolejnego okresu obrachunkowego. Wykonanie zobowiązania w kolejnym okresie po podwyższeniu marży powodowałaby, że Bank obniży marżę do poziomu obowiązującego w umowie. Ponadto w przypadku pogorszenia się w ocenie PKO BP SA sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy Bank ma prawo żądać dodatkowego zabezpieczenia wiarygodności.

PKO BP SA ma prawo wypowiedzieć Umowę w przypadku:

- a) Planowane do wypłaty kwoty zysku netto przypadające w okresie realizacji kredytu stanowią zagrożenia terminowości spłaty zobowiązania wobec PKO BP SA.
- b) Wysokość faktycznie dokonanej wypłaty zysku spowoduje zagrożenie terminowości spłaty zobowiązań wobec PKO BP SA.

Zgodnie z zapisami umowy kredytowej w przypadku naruszenia umowy kredytowej bank ma prawo żądania spłaty jakiegokolwiek zadłużenia przed pierwotnie ustalonym w Umowie terminem..

Na dzień 31.12.2015 r. Spółka wypełnia postanowienia umowy kredytowej.

Na dzień 31.12.2014 r. Spółka nie wypełniła warunków umowy kredytowej w związku z czym całość zadłużenia została przeklasyfikowana jako zobowiązanie krótkoterminowe.

Zespół Odlewni RAFAMET Sp. z o.o. jest zobowiązany do:

a) utrzymywania w okresie trwania transakcji wskaźnika Dług netto/EBITDA na poziomie nie wyższym niż 3,7. Wskaźnik liczony będzie w cyklach kwartalnych za okres ostatnich 4 zakończonych kwartałów. W przypadku złamania kowenantu, PKO BP SA przysługiwać będzie prawo do zastosowania sankcji przewidzianych w umowie kredytowej, m.in.:

- 1) zmiany warunków cenowych umowy kredytu,
- 2) wstrzymania wykorzystania kredytu,
- 3) ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia wiarygodności PKO BP SA,
- 4) wypowiedzenia umowy kredytu.

b) PKO BP SA jest uprawniony do zastosowania sankcji przewidzianych w umowie wyżej wymienionych w przypadku:

1) przekroczenia przez wskaźnik dług netto/EBITDA wartości 3,7 (liczonego w cyklach rocznych na bazie jednostkowych danych poręczyciela),

2) przekroczenia przez wskaźnik dług netto/EBITDA wartości 3,5 (liczonego w cyklach kwartalnych na bazie jednostkowych danych poręczyciela Fabryki Obrabiarek RAFAMET SA za okres ostatnich 4 zakończonych kwartałów).

Na dzień 31.12.2015 roku Spółka zależna wypełniła warunki umowy kredytowej.

31. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych

	<i>na dzień 31.12.2015</i>	<i>na dzień 31.12.2014 (przekształcone)</i>
Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	2 202	2 005
Rezerwy na nagrody jubileuszowe	6 884	6 871
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystane urlopów - krótkoterminowe	655	664
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii - krótkoterminowe	170	-
Razem rezerwy i rozliczenia międzyokresowe z tytułu świadczeń pracowniczych, w tym:	9 911	9 540
- długoterminowe	8 076	7 904
- krótkoterminowe	1 835	1 636

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną na dzień 31 grudnia 2015 oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyceny na dzień sprawozdawczy są następujące:

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Stopa dyskontowa (%)</i>	3,0% w RAFAMET S.A. 3,5% w spółce zależnej	3,0% w RAFAMET S.A. 2,5% w spółce zależnej
<i>Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)</i>	2,0% w 2016 rok oraz 0,0% w latach następnych w RAFAMET S.A oraz 0% w spółce zależnej	0%

Podsumowanie rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Zmiany w stanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	31.12.2015	31.12.2014
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu sprawozdawczego	2 005	1 775
Koszty bieżącego zatrudnienia	71	65
Koszty odsetek	54	78
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
(Zyski) straty aktuarialne	266	330
Wypłacone świadczenia	-194	-244
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu sprawozdawczego	2 202	2 005

31.1. Zmian stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych z tytułu świadczeń pracowniczych

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	Rezerwy na nagrody jubileuszowe	Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystane urlopów	Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	2 005	6 871	985	-
Utworzenie rezerwy	391	876	411	170
Rozwiązanie rezerwy	23	40	655	
Wykorzystanie rezerwy	171	823	86	
Na dzień 31 grudnia 2015 roku, w tym:	2 202	6 884	655	170
- długoterminowe	1 818	6 258	-	
- krótkoterminowe	384	626	655	170

Na dzień 1 stycznia 2014 roku (przekształcone)	1 775	6 779	543	150
Utworzenie rezerwy	473	1 301	655	
Rozwiązanie rezerwy			213	
Wykorzystanie rezerwy	243	1 209		150
Na dzień 31 grudnia 2014 roku (przekształcone), w tym:	2 005	6 871	985	-
- długoterminowe	1 831	6 073		
- krótkoterminowe	174	798	985	

32. Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne

32.1. Zmiany stanu pozostałych rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych

	RAZEM	Rezerwy na naprawy gwarancyjne	Pozostałe rezerwy	Rezerwy na prowizje
Na dzień 1 stycznia 2015 roku (przekształcone)	1 548	670	83	795
Utworzone w ciągu roku obrotowego	1 579	530		1 049
Wykorzystane	1 338	580	83	675
Rozwiązania	270	270	-	
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	1 519	350	-	1 169
- krótkoterminowe	1 519	350	-	1 169
- długoterminowe	-	-		-
Na dzień 1 stycznia 2014 roku (przekształcone)	1 350	200	30	1 120
Utworzone w ciągu roku obrotowego	2 569	1 008	163	1 398
Wykorzystane	2 371	538	110	1 723
Rozwiązania				
Na dzień 31 grudnia 2014 roku (przekształcone)	1 548	670	83	795
- krótkoterminowe	1 548	670	83	795
- długoterminowe	-	-	-	-

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

32.2. Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że większość tych kosztów zostanie poniesiona w następnym roku obrotowym. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i 2 letnim okresie gwarancyjnym na wszystkie sprzedane produkty. Koszty z tytułu utworzonych rezerw Grupa wykazuje w ramach kosztów sprzedaży.

32.3. Rezerwy na prowizje

Pozycja obejmuje rezerwę na prowizję dotyczącą pośrednictwa sprzedanych maszyn. Koszty z tytułu utworzonych rezerw na prowizje Grupa wykazuje w ramach kosztów sprzedaży.

33. Zobowiązania długoterminowe

Pozycja obejmuje zatrzymaną płatność wobec wykonawcy oddanej do użytkowania w 2015 roku Hali Montażu II tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy

	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania długoterminowe	321	-

Zabezpieczenie zgodnie z umową będzie zwalniane etapowo, tj.:

70% zabezpieczenia po upływie 36 miesięcy od dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie dla Inwestycji co stanowi wartość 225 tys. zł płatne do lutego 2018 roku,

15% zabezpieczenia po upływie 60 miesięcy od dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie dla Inwestycji co stanowi 48 tys. zł płatne do lutego 2020 roku,

15% zabezpieczenia w terminie 120 miesięcy od dnia podpisania Protokołu Końcowego co stanowi 48 tys. zł płatne do lutego 2025 roku.

34. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

34.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu kontraktów oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	13 511	14 799
Wobec jednostek powiązanych		
Wobec pozostałych jednostek	13 511	14 799
Pozostałe zobowiązania finansowe z tytułu:	2 470	4 394
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	1 513	1 474
Pozostałe zobowiązania	326	358
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	631	2 562
Zobowiązania handlowe i pozostałe	15 981	19 193

Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych	31	38
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	1 858	1 794
zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych	393	412
pozostałe zobowiązania budżetowe	63	11
zaliczki na dostawy	1 761	913
Zobowiązania z tytułu kontraktów	538	1 815
zaliczki do kontraktów	8 242	7 936
Zobowiązania handlowe i pozostałe	12 886	12 919

Struktura walutowa zobowiązań krótkoterminowych

	31.12.2015	31.12.2014 (przekształcone)
w walucie polskiej	35 363	42 817
w walutach obcych wg walut i po przeliczeniu na PLN	11 121	11 059
waluta - EUR	1 891	1 874
przeliczone na PLN	8 067	8 017
waluta - USD	908	923
przeliczone na PLN	3 029	3002
waluta - CZK	5	
przeliczone na PLN	1	
waluta - GBP	4	7
Pozostałe waluty przeliczona PLN	24	40
Zobowiązania handlowe i pozostałe ogółem	46 484	53 876

Zasady i warunki płatności zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w punkcie 38 dodatkowych informacji i objaśnień.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 60 dniowych.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 30 dniowym terminem płatności.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 30 dni w ciągu całego roku obrotowego.

34.2. Inne rozliczenia międzyokresowe

Inne rozliczenia międzyokresowe	31.12.2015	31.12.2014
Długoterminowe (dotacje):	1 550	1 687
Krótkoterminowe (dotacje):	138	138
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	1 688	1 825

Pozycja obejmuje wartość dotacji otrzymanych na sfinansowanie poniesionych kosztów wytworzenia środków trwałych objętych projektem celowym. Rozliczenie przychodów następuje stopniowo przez szacowany okres użytkowania dotowanego aktywa.

35. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

	<i>rok zakończony</i> 31.12.2015 r.	<i>rok zakończony</i> 31.12.2014 r. (przekształcone)
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej <i>zobowiązań z wyjątkiem pożyczek i kredytów</i>	2 508	2 761
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	-917	1 723
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz wyceny instrumentów finansowych	416	3 033
Zmiana stanu <i>zobowiązań z wyjątkiem pożyczek i kredytów</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	2 007	7 517
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej <i>rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych</i>	116	-345
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne odniesiona bezpośrednio na kapitał własny	265	300
Zmiana stanu <i>rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych</i> wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	381	-45

36. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa planuje ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 631 tysięcy złotych. Kwoty te przeznaczone będą na zakup nowych maszyn i urządzeń.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania Grupy do poniesienia nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 1.759 tys. zł.

37. Zobowiązania warunkowe

	31.12.2015	31.12.2014	<i>Zmiana</i> (w tys. zł)
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych	6 581	5 798	783
Zobowiązanie warunkowe wobec dostawcy urządzenia	1 616	1 616	-
Razem zobowiązania warunkowe	8 197	7 414	783

Dnia 20.05.2015 r. RAFAMET S.A. otrzymał podpisany przez HSBC Bank Polska S.A. aneks do umowy o linię gwarancji z dnia 14.10.2009 r. przedłużający dostępność limitu tj.4.000 tys. EUR na dzień 27.05.2016 r.

Dnia 27.05.2015 r. RAFAMET S.A. otrzymał podpisany przez Raiffeisen Bank Polska S.A. aneks do umowy o limit na gwarancje bankowe z dnia 29.07.2009 r. Na podstawie aneksu Emitent może wykorzystywać limit na gwarancje bankowe do kwoty 12.000 tys. zł z terminem ważności do 15.06.2017 roku natomiast gwarancje do kwoty 7.200 tys. zł z terminem ważności do 31.12.2018 roku.

Dnia 29.09.2015 r. RAFAMET S.A. podpisał z Firmą ubezpieczeniową Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. umowę ramową o udzielanie gwarancji kontraktowych w ramach limitu odnawialnego wynoszącego 2.000 tys. zł w okresie od dnia 29.09.2015 r. do dnia 28.09.2016 r. Gwarancje kontraktowe obejmują: gwarancje zapłaty wadium, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje należytego usunięcia wad i usterek oraz gwarancje zwrotu zaliczki.

Z tytułu udzielenia gwarancji Zobowiązany jest zobligowany do uiszczenia składki. Zabezpieczeniem udzielonej gwarancji stanowią weksle własne z deklaracjami wekslowymi.

Dnia 09.11.2015 r. RAFAMET S.A. otrzymał podpisany przez Raiffeisen Bank Polska S.A. aneks do umowy o limit wierzytelności z dnia 29.07.2009 r. Okres wykorzystania limitu wierzytelności został wydłużony do dnia 31.10.2016 r. Dotychczasowa kwota limitu nie uległa zmianie i wynosi 12.000 tys. zł. W ramach obowiązującego limitu będą wystawiane gwarancje do kwoty 12.000 tys. zł z terminem ważności do dnia 31.12.2017 r., natomiast gwarancje do 3.500 tys. zł z terminem do 31.12.2019 r. Emitent może wykorzystać limit na walutowe transakcje terminowe do kwoty stanowiącej równowartość 3.000 tys. zł z terminem spłaty do 31.10.2017 r.

Zobowiązania warunkowe obejmują wartość gwarancji i regwarancji dobrego wykonania kontraktu, udzielonych kontrahentom Grupy przez banki, oraz zobowiązanie warunkowe tytułem wystawionych not zmniejszających należność kontrahenta amerykańskiego.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Poniżej przedstawiono tabele charakteryzujące zadłużenie pośrednie i warunkowe Grupy. wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

L.P.	BENEFICJENT / KRAJ	RODZAJ GWARANCJI	KWOTA w tys. zł.	TERMIN WAŻNOŚCI	ZABEZPIECZENIE
1	ONCF/Maroco	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	126,1	bezterminowo	kaucja
2	REMAS REDUKTOR/Turcja	regwarancja dobrego wyk kontraktu	832,3	01.11.2016r.	cesja globalna z kontraktów
3	SNIEM/ Mauretania	gwarancja przetargowa	117,0	bezterminowo	kaucja
4	OFFICE NATIONAL/Maroco	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	91,1	bezterminowo	kaucja
5	Akdas Dokum Sanayi/Turcja	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	1 448,9	29.10.2016r.	cesja globalna z kontraktów
6	Zhejiang Complete Tendering/Chiny	gwarancja przetargowa	117,0	09.02.2016 r.	cesja globalna z kontraktów
7	JSC Georgian Railway/Gruzja	regwarancja przetargowa	205,4	29.02.2016 r.	linia wielocelowa
8	AB Lietuvos/Litwa	gwarancja dobego wykonania umowy	274,0	03.10.2017r.	linia wielocelowa
9	GUOXIN Tendering Group/Chiny	regwarancja przetargowa	596,6	22.04.2016r.	cesja globalna z kontraktów
10	Arcelormittel S.A./Polska	gwarancja rekojmi	429,3	25.07.2016 r.	cesja globalna z kontraktów
11	Kardemir /Turcja	gwarancja dobrego wykon kontraktu i rekojmi	230,1	02.05.2016r	cesja globalna z kontraktów
12	Heavy Vehicles Factory/Indie	regwarancja przetargowa	370,6	01.04.2016 r.	cesja globalna z kontraktów
13	PKP Przewozy Regionalne O/Poznań	gwarancja dobrego wykonania i usunięcia wad	155,0	07.11.2016r.	cesja globalna z kontraktów
14	ALSTOM TRANSPORT/Arabia Saudyjska	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	500,7	14.11.2018r.	cesja globalna z kontraktów
15	ThyssenKrupp Industrial Solutions/Niemcy	gwarancja rekojmi	452,8	30.06.2016r.	cesja globalna z kontraktów
16	Przewozy Regionalne Warszawa/Lublin	gwarancja dobrego wyk.i usun.wad	64,4	15.11.2017r	cesja globalna z kontraktów
17	Dopravni Podnik Ostrava/Czechy	gwarancja przetargowa	63,1	17.03.2016r.	cesja globalna z kontraktów
18	PKP Cargo S.A. Warszawa	gwarancja dobrego wykonania i rekojmi	29,4	28.01.2017r	cesja globalna z kontraktów
19	MTR Corporation / Australia	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	476,9	13.08.2018 r.	cesja globalna z kontraktów
	RAZEM		6.580,7		
	Contemporary Machinery Engineering Services,Inc	zobowiązanie warunkowe	1 616,4		
	RAZEM		8 197,1		

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Poniżej przedstawiono tabele charakteryzujące zadłużenie pośrednie i warunkowe Grupy. wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

L.P.	BENEFICJENT / KRAJ	RODZAJ GWARANCJI	KWOTA w tys. zł.	TERMIN WAŻNOŚCI	ZABEZPIECZENIE
1	ONCF/Maroco	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	126,1	bezterminowo	kaucja
2	REMAS REDUKTOR/Turcja	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	832,4	01.11.2016r.	cesja globalna z kontraktów
3	OFFICE NATIONAL/Maroco	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	91,2	bezterminowo	kaucja
4	Akdas Dokum Sanayi/Turcja	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	1 449,2	29.10.2016r.	cesja globalna z kontraktów
5	AB Lietuvos/Litwa	gwarancja dobrego wykonania umowy	274,1	03.10.2017r.	kaucja
6	Kardemir /Turcja	gwarancja dobrego wykonania kontraktu i rękojmi	230,2	02.05.2016r	cesja globalna z kontraktów
7	GE Hungary Kft./Węgry	regwarancja dobrego wykonania kontraktu	766,8	15.12.2015r	cesja globalna z kontraktów
8	SNTF/Algieria	regwarancja przetargowa	85,3	bezterminowa	kaucja
9	ThyssenKrupp Industrial Solutions/Niemcy	gwarancja rękojmi	452,9	31.08.2015r.	cesja globalna z kontraktów
10	PKP Przewozy Regionalne O/Poznań	gwarancja dobrego wykonania i usunięcia wad	155,0	07.11.2016r.	cesja globalna z kontraktów
11	SNCB SA/Belgia	gwarancja dobrego wykonania kontraktu	188,5	30.06.2015r.	cesja globalna z kontraktów
12	Przewozy Regionalne Warszawa/Lublin	gwarancja dobrego wykonania i usunięcia wad	64,4	15.11.2017r	cesja globalna z kontraktów
13	GMG International Tendering Co.Ltd./Chiny	regwarancja przetargowa	247,2	14.06.2015 r.	cesja globalna z kontraktów
14	S.C. ALSTOM TRANSPORT/Rumunia	gwarancja dobrego wykonania kontraktu	137,9	01.10.2015r.	cesja globalna z kontraktów
15	PKP Cargo S.A. Warszawa	gwarancja dobrego wykonania i rękojmi	58,7	28.01.2017r	cesja globalna z kontraktów
16	CNR Import&Export Corp.,LTD/ Chiny	gwarancja rękojmi	489,3	16.01.2015r	cesja globalna z kontraktów
17	Westbahn Management Gmbh/Austria	gwarancja dobrego wykonania umowy	148,8	10.02.2015	cesja globalna z kontraktów
	RAZEM		5 798		
	Contemporary Machinery Engineering Services,Inc	zobowiązanie warunkowe	1 616,4		
	RAZEM		7 414		

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

37.1. Sprawy sądowe

Na dzień 31.12.2015r. Grupa nie uczestniczyła w postępowaniach sądowych ani arbitrażowych, które mają wpływ na sytuację finansową i rentowność.

37.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

38. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanimi za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

Transakcje z podmiotami powiązanimi (w tys. zł)

Podmiot powiązany	Należności od podmiotów powiązanych		Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych		Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych		Zakupy od podmiotów powiązanych	
	31.12. 15	31.12.14	31.12. 15	31.12.14	za rok zakończony 31.12.15	za rok zakończony 31.12.14	za rok zakończony 31.12.15	za rok zakończony 31.12.14
OOO STANRUS – RAFAMET - z tytułu dostaw i pozostałe	304	547		178	289	2 414		169
OOO STANRUS – RAFAMET - z tytułu kontraktu	7 919	6 901			1 018	6 901		
Razem	8 223	7 448		178	1 307	9 315	0	169

Ilość akcji będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących przedstawia się następująco:

Osoba zarządzająca	łączna liczba akcji	wartość nominalna akcji
<i>Stan na dzień 31.12.2015</i>		
E. Longin Wons	28 000 szt.	28 000 zł.
Maciej Michalik	4.822 szt.	4.822szt.
<i>Stan na dzień 31.12.2014</i>		
E. Longin Wons	28 000 szt.	28 000 zł.
Maciej Michalik	4.822 szt.	4.822 zł.

38.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Agencja Rozwoju Przemysłu SA z siedzibą w Warszawie jest właścicielem 47,29% akcji zwykłych RAFAMET S.A. (31 grudnia 2014: 47,29 %).

38.2. Jednostka stowarzyszona

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiada 50% udział w spółce OOO *STANRUS RAFAMET* w Moskwie. (31 grudnia 2014: 50%).

38.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązаныmi są przeprowadzаны na warunkach stosowanych przez Spółkę w relacjach gospodarczych z podmiotami niepowiązаныmi, mają charakter rynkowy i są dokonywane wyłącznie na warunkach rynkowych.

38.4. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.

38.5. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

W okresie sprawozdawczym Grupa nie prowadziła żadnych transakcji z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.

38.6. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

38.6.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2015</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2014</i>
Zarząd jednostki dominującej		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	729	732
Nagrody jubileuszowe		96
Świadczenia po okresie zatrudnienia		
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy		
Rada Nadzorcza jednostki dominującej		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	250	279
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Zarządy jednostek zależnych		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	406	359
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Rada Nadzorcza jednostek zależnych		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	36	36
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Razem	1 421	1 502

38.6.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>rok zakończony</i> 31 grudnia 2015	<i>rok zakończony</i> 31 grudnia 2014
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	692	672
Nagrody jubileuszowe	45	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	247
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	737	919

39. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku w podziale na rodzaje usług:

<i>Rodzaj usługi</i>	<i>rok zakończony</i> 31 grudnia 2015*	<i>rok zakończony</i> 31 grudnia 2014**
Badanie rocznych sprawozdań finansowych spółek oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego	55	42
Przegląd sprawozdań finansowych spółek oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego	33	26
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi poświadczające	-	2
Razem	88	70

* odnosi się do Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

** odnosi się do BDO sp. z o.o.

Wynagrodzenie nie obejmuje usług świadczonych na rzecz innych spółek Grupy.

40. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Grupa monitoruje ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego i dzierżawy z opcją zakupu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa nie zawierała w 2015 roku walutowych kontraktów terminowych typu *forward*.

40.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Grupa wykorzystuje zewnętrzne finansowanie o oprocentowaniu zmiennym. W 2015 roku oraz w 2014 roku Grupa zwiększyła zadłużenie kredytowe oraz zadłużenie z tytułu leasingu.

40.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych kontraktów w EUR. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny.

Wysoki udział sprzedaży eksportowej w przychodach Grupy (około 70-85%) generuje wysokie ryzyko kursowe, szczególnie istotne w przypadku kontraktów zawartych na dłuższe okresy czasu.

Na ograniczenie ryzyka kursowego wpływa realizacja zakupów komponentów i materiałów w walutach sprzedaży wyrobów gotowych. Materiały importowane lub wyrażone w walucie stanowią ok.40% materiałów stosowanych w produkcji.

40.3. Ryzyko cen materiałów

Produkcja Grupy ma charakter materiałochłonny, a udział wyrobów hutniczych i komponentów w postaci części maszyn i urządzeń elektrotechnicznych w kosztach produkcji jest wysoki. Dlatego wzrost cen materiałów zaopatrzeniowych w istotny sposób może wpływać na ryzyko wzrostu kosztów produkcji i kształtowania się rentowności sprzedaży.

40.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Grupy jest ściśle związane z działalnością podstawową. Klienci poddawani są wstępnej weryfikacji i zobowiązani są do przedstawienia zabezpieczeń finansowych. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

40.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, umowy leasingu finansowego oraz kredyt kupiecki.

Posiadane środki pieniężne, uzyskane z tytułu zrealizowanej sprzedaży oraz z kredytu pozwoliły na utrzymanie płynności Grupy na poziomie porównywalnym z ubiegłym rokiem. Wskaźnik bieżącej płynności, który określa stopień wypłacalności jednostek wyniósł 1,8. Grupa posiada zdolność do regulowania zobowiązań bieżących. Wskaźnik szybkiej płynności wyniósł 1,5.

W poniższej tabeli została zaprezentowana analiza porównawcza podstawowych wskaźników płynności :

Lp.	Rodzaj wskaźnika płynności	31.12.2015	31.12.2014	Optymalna wartość
1.	Wskaźnik płynności I	1,5	1,3	1,3-2,0
2.	Wskaźnik płynności II	1,2	1,1	1,0

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

	Na żądanie	Do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Pow. 5 lat
31 grudnia 2015 roku		33 532	19 420	
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	15 371	10 907	
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu		2 868	8 513	
Zobowiązania tytułu dostaw i usług oraz pozostałe		15 293		
31 grudnia 2014 roku		43 060	7 840	
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	20 454		
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu		3 039	7 840	
Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny forwardu		86		
Zobowiązania tytułu dostaw i usług oraz pozostałe		19 481		

41. Instrumenty finansowe

a) Instrumenty pochodne

Na dzień 31.12.2015 roku Grupa nie posiadała kontraktów typu forward. Na dzień 31.12.2014r. Grupa posiadała umowę typu forward na dostawę 353 tys. USD oraz 300 tys. EUR. Wycena tej transakcji wynosiła (-)86 tys. zł.

b) Pozostałe instrumenty finansowe

Grupa korzysta z innych instrumentów finansowych obejmujących: umowy leasingu finansowego z opcją zakupu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy.

Grupa posiada też takie instrumenty finansowe jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Jedynie instrumenty pochodne zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym według wartości godziwej.

41.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Na dzień 31.12.2015 r. oraz na dzień 31.12.2014 r. według oceny Grupy wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu dostaw i usług, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowych nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowych.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat/ sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

01-12.2015

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/ (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Pozostałe</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	480	60	451	79		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7	-242				
RAZEM	487	-182	451	79		

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/ (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Pozostałe</i>
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
zobowiązania z tytułu dostaw oraz pozostałe finansowe	-5	-30		-21		
kredyty	-1 127					
zobowiązania z tytułu leasingu	-193					
RAZEM	-1 325	-30	0	-21		

01-12.2014

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/ (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Pozostałe</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	241	89	-1 393	833		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8	-3				
RAZEM	249	86	-1 393	833		

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/ (straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/ (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Pozostałe</i>
--	---	--	--	--	--	------------------

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

(w tysiącach PLN)

	<i>(koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>(utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>(straty) z tytułu wyceny</i>	<i>(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>
<i>Zobowiązania finansowe</i>					
<i>zobowiązania z tytułu dostaw oraz pozostałe finansowe</i>	-115	19		-191	
kredyty	-712				
zobowiązania z tytułu leasingu	-354			-151	
RAZEM	-1181	19	0	-342	

41.2. Analiza wrażliwości

Działalność Grupy wiąże się z ekspozycją na ryzyko finansowe zmian kursów walut i stóp procentowych. Stopień wrażliwości Grupy na 10-proc. wzrost i spadek kursu wymiany PLN na waluty obce przedstawiony jest w poniższej tabeli. 10% to stopa wrażliwości wykorzystywana w wewnętrznych raportach dotyczących ryzyka walutowego. Analiza wrażliwości obejmuje nierozliczone pozycje denominowane w walutach obcych. Wartość dodatnia poniższej tabeli wskazuje wzrost zysku i zwiększenie kapitału własnego towarzyszące wzmocnieniu się kursu wymiany PLN na waluty obce o 10%. W przypadku 10-proc. osłabienia PLN w stosunku do danej waluty obcej wartość ta byłaby ujemna, a wpływ na zysk i kapitały własne byłby odwrotny.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością księgową instrumentów finansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) a ich potencjalną wartością księgową przy założonych wzrostach/spadkach kursów walut. Wrażliwość Grupy na ryzyko walutowe spadła w bieżącym okresie.

Narażenie Grupy na ryzyko stopy procentowej związane jest z aktywami i zobowiązaniami finansowymi. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych obliczono jako iloczyn salda pozycji księgowych wrażliwych na stopy procentowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz adekwatnego odchylenia stopy procentowej.

Potencjalnie możliwe zmiany w zakresie ryzyka rynkowego Grupa oszacowała następująco:

1% zmiana w zakresie stopy procentowej PLN (wzrost lub spadek stopy procentowej),

1% zmiana w zakresie stopy procentowej USD (wzrost lub spadek stopy procentowej),

1% zmiana w zakresie stopy procentowej EUR (wzrost lub spadek stopy procentowej).

Wrażliwość Grupy na ryzyko stopy procentowej wzrosło w bieżącym okresie.

Poniżej ustalone wartości ustalono zostały w ujęciu rocznym.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

AKTYWA ORAZ ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE NARAŻONE NA RYZYKO WALUTOWE

	Wartość wyrażona w walucie (w tys.):					Wartość po przeliczeniu
	EUR	USD	CZK	AUD	GBP	
31.12.2015						
Aktywa finansowe (+):						
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe						-
Należności kontraktowe nie pokryte zaliczką	3 114	100				13 228
Pozostałe aktywa finansowe	8 118	273		1 022		37 350
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty						-
Zobowiązania finansowe (-):	217	24	0			988
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne						-
Leasing finansowy						-
Pochodne instrumenty finansowe	(559)					(2 448)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(546)	(197)	(5)		(4)	(3 206)
Ekspozycja na ryzyko walutowe razem	10 344	200	(5)	1 022	(4)	45 912
31.12.2014						
Aktywa finansowe (+):						
Pożyczki						-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	5 087	177	2 300			22 095
Należności kontraktowe nie pokryte zaliczką	4 602	273				20 192
Pozostałe aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	77	82	0			602
Zobowiązania finansowe (-):						
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne						-
Leasing finansowy	(853)					(3 545)
Pochodne instrumenty finansowe	(300)	(353)				(86)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(672)	(197)			(7)	(3 720)
Ekspozycja na ryzyko walutowe razem	7 941	(18)	2 300	-	(7)	35 538

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

* wyłączono ze zobowiązań finansowych zaliczki, zobowiązania budżetowe i pracownicze

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO
WALUTOWE

	Wahania kursu	Wpływ na wynik finansowy:					Wpływ na inne dochody całkowite:		
		EUR	USD	CZK	RUB	razem	EUR	USD	razem
31.12.2015									
Wzrost kursu walutowego	10%	3 435	57	(0)	282	3 774			-
Spadek kursu walutowego	-10%	(3 435)	(57)	0	(282)	(3 774)			-
31.12.2014									
Wzrost kursu walutowego	10%	2 635	(14)	35	-	2 656			-
Spadek kursu walutowego	-10%	(2 635)	14	(35)	-	(2 656)			-

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

AKTYWA ORAZ ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE
NARAŻONE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

		Wartość nominalna
31.12.2015		
Aktywa finansowe (+):		
Pożyczki		-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Pozostałe aktywa finansowe		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		1 723
Zobowiązania finansowe (-):		
Kredyty, pożyczki,		(26 278)
Leasing finansowy		(11 381)
Pochodne instrumenty finansowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		
Ekspozycja na ryzyko stóp % razem		(35 936)
31.12.2014		
Aktywa finansowe (+):		
Pożyczki		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Pozostałe aktywa finansowe		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		2 440
Zobowiązania finansowe (-):		
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne		(20 454)

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Leasing finansowy		(10 879)
Pochodne instrumenty finansowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		
Ekspozycja na ryzyko stóp % razem		(28 893)

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

	Wahania stopy	Wpływ na wynik finansowy:		Wpływ na inne dochody całkowite:	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Wzrost stopy procentowej	1%	(291)	(234)		
Spadek stopy procentowej	-1%	291	234		

AKTYWA FINANSOWE NARAŻONE NA RYZYKO KREDYTOWE

	Nota	31.12.2015	31.12.2014
Pożyczki			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe		60 012	55 232
Pochodne instrumenty finansowe			
Papiery dłużne			
Jednostki funduszy inwestycyjnych			
Pozostałe klasy pozostałych aktywów finansowych			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18.1	1 723	2 440
Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń			
Ekspozycja na ryzyko kredytowe razem		61 735	57 672

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE NARAŻONE NA RYZYKO PŁYNNOŚCI

	Nota	Krótkoterminowe:	Długoterminowe:			Zobowiązania razem bez dyskonta	Zobowiązania wartość bilansowa
		do 12 miesięcy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat		
31.12.2015							
Kredyty inwestycyjne		1 800	4 800	4 800	600	12 000	12 000
Kredyty bankowe		13 571				13 571	13 571
Pożyczka WFOŚiGW		10	359	239	109	717	717
Pożyczki		-				-	-
Dłużne papiery wartościowe						-	-
Leasing finansowy		3 199	6 701	2 286		12 186	11 381
Pochodne instrumenty finansowe						-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		15 981	321			16 302	16 302
Ekspozycja na ryzyko płynności razem		34 561	12 181	7 325	109	54 776	53 971
31.12.2012							
Kredyty inwestycyjne		11 639				11 639	11 639
Kredyty bankowe		8 815				8 815	8 815
Kredyty w rachunku bieżącym						-	-
Pożyczki		-				-	-
Dłużne papiery wartościowe						-	-
Leasing finansowy		3 315	4 920	3 560		11 795	10 862
Pochodne instrumenty finansowe						-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		19 193				19 193	19 193
Ekspozycja na ryzyko płynności razem		42 962	4 920	3 560	-	51 442	50 509

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

41.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31.12.2015	< 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4- 5 lat		Ogółem
Oprocentowanie stałe							
Oprocentowanie zmienne							
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 868	3 378	2 924	1 097	1 114		11 381
Kredyt w rachunku bieżącym	13 561						13 561
Pozostałe kredyty krótkoterminowe	8 815						8 815
Kredyt inwestycyjny	1 810	2 410	2 400	2 400	2 400	600	12 020

31.12.2014	< 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4- 5 lat		Ogółem
Oprocentowanie stałe							
Oprocentowanie zmienne							
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 039	2 289	2 018	1 428	2 105		10 879
Kredyt w rachunku bieżącym	8 815						8 815
Pozostałe kredyty krótkoterminowe							
Kredyt inwestycyjny	11 639						11 639

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

42. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKA OBRABIAREK „RAFAMET” S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku
(w tysiącach PLN)

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku 2015 roku oraz okresie porównawczym nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20% - 35%. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
		<i>(przekształcone)</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	26 278	20 454
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	25 330	28 383
Zobowiązania z tytułu leasingu	11 381	10 965
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 809	2 683
Zadłużenie netto	61 180	57 119
Kapitał własny	92 581	89 855
Zyski/straty aktuarialne	-1 012	-796
Kapitał razem	91 569	89 059
Kapitał i zadłużenie netto	152 749	146 178
Wskaźnik dźwigni	40%	39%

Na dzień 31.12.2015 r. oraz 31.12.2014 r. wskaźnik dźwigni Grupy znalazł się poza przedziałem 20%-40%. W Spółce dominującej wskaźnik ten mieści się w przedziale i wynosi 33%.

43. Test na utratę wartości

Zgodnie z MSR 36 na koniec każdego okresu sprawozdawczego Zarząd Spółki ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości niefinansowych składników aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tych składników aktywów.

Na bazie analizy zewnętrznych źródeł informacji, Zarząd Spółki zidentyfikował, iż rynkowa kapitalizacja Spółki na dzień 31.12.2015 r., wyniosła ok. 58.778 tysięcy złotych i była niższa od wartość aktywów netto Spółki o około 32.469 tysięcy złotych. W związku z zidentyfikowanymi przesłankami, Zarząd Spółki przeprowadził test na utratę wartości aktywów trwałych. Natomiast Zarząd Spółki nie zidentyfikował przesłanek utraty wartości w odniesieniu do niefinansowych aktywów trwałych wchodzących w skład Grupy, a należących do jednostek zależnych Spółki, które stanowią oddzielne ośrodki wypracowujące środki pieniężne.

Zgodnie z MSR 36 „ośrodki wypracowujące środki pieniężne CGU to najmniejsze identyfikowalne grupy aktywów generujące wpływy z bieżącego użytkowania, które są niezależne od wpływów z innych aktywów lub grup aktywów. Jeśli istnieją jakiegokolwiek przesłanki świadczące o tym, że dany składnik aktywów mógł utracić część swojej wartości, szacuje się wartość odzyskiwalną tego pojedynczego składnika aktywów. Jeśli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, jednostka ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów)".

Zarząd Spółki dokonał analizy niezależności generowania przepływów pieniężnych i w odniesieniu do Spółki określił jedno CGU w postaci całej spółki Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A.

Możliwą do odzyskania wartość ośrodka generującego środki pieniężne określono na podstawie wartości użytkowej, obliczonej przy wykorzystaniu prognozowanych przepływów pieniężnych przyjętych do budżetów sporządzonych przez Zarząd Spółki na okres 5 lat. Do prognoz przepływów środków pieniężnych zastosowano stopę dyskontową przed efektem podatkowym na poziomie 8,4%, a przepływy wykraczające poza pięcioletni okres są szacowane z zastosowaniem 2% stopy wzrostu, tzn. na poziomie długoterminowej prognozy inflacji.

Kluczowe założenia zastosowane do obliczenia wartości użytkowej

Obliczenie wartości użytkowej Spółki jest najbardziej wrażliwa na następujące zmienne:

- Marża brutto;
- Stopy dyskontowe;
- Udział w rynku w okresie budżetowym; oraz
- Stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okres budżetowy.

Marża brutto – marża brutto w prognozie na 2016 r. została określona na poziomie wyższym niż w 2015 r. o ok. 1,7 p.p. W kolejnych okresach prognozy marża brutto wzrasta o ok. 0,8 p.p.

Stopa dyskontowa – stopa dyskontowa odzwierciedla dokonane przez kierownictwo oszacowanie ryzyka. Jest to wskaźnik stosowany przez kierownictwo w celu oszacowania efektywności (wyników) operacyjnych oraz przyszłych propozycji inwestycyjnych. W okresie prognozy założono stałą stopę dyskontową na poziomie 8,4%.

Założenia dotyczące udziału w rynku – Założenia te są istotne, ponieważ oprócz stosowania danych branżowych dla stopy wzrostu kierownictwo ocenia, w jaki sposób sytuacja majątkowa i finansowa Spółki może zmienić się w trakcie okresu budżetowego na tle konkurencji. Kierownictwo spodziewa się, że udział Spółki w rynku będzie w okresie budżetowym stabilny.

Szacowana stopa wzrostu – Stopa wzrostu w wysokości 2% została oszacowana na poziomie długoterminowej prognozy inflacji.

Wyniki testu na utratę wartości niefinansowych składników aktywów trwałych sporządzone przez Zarząd Spółki nie wykazały konieczność ujęcia odpisu aktualizującego wartości tych aktywów, jednak istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować, iż wartość bilansowa ośrodka przekroczy jego wartość odzyskiwalną. Obecna wartość odzyskiwalna CGU przekracza jego wartość bilansową o kwotę 787 tysięcy PLN. Analizę wrażliwości na zmiany założeń omówiono poniżej:

Wrażliwość na zmiany założeń (*)

w tysiącach złotych	-3 p.p.	-1 p.p.	1 p.p.	3 p.p.
Wpływ zmiany zastosowanej stopy dyskontowej	77.036	16.188	(11.839)	(28.032)
Wpływ zmiany założeń dotyczących długoterminowej średniej stopy wzrostu		(7.292)	10.005	

(*) wskazana w tabeli wartość określa zmianę wyniku testu w stosunku do wartości określonej przez Zarząd Spółki.

21.03.2016 r. **Urszula Niedźwiedź** **Główny Księgowy**